

ȘCOALA NOASTRA

Revistă pedagogică culturală a corpului didactic primar din jud. Sălaj

UN MARE ORGANIZATOR: Prof. ONISIFOR GHIBU

Când aștern pe hârtie aceste rânduri, trec pe dinaintea mea figuri și fapte de mai bine de 20 de ani.

Eram în anul al III-lea la școala normală de băieți din Sibiu (cl. VII. de astăzi) când pe neașteptate, la 14 Martie 1911, a trecut la cele veșnice profesorul de pedagogie Dr. Petru

Șpan. Durerea noastră pentru pierderea acestui părinte sufletească a fost în parte micșorată prin venirea dlui Onisifor Ghibu la catedra de pedagogie. Dl. O. Ghibu avea atunci postul de inspector al învățământului primar din cuprinsul Arhidiecezei ortodoxe române a Ardealului.

Pentru noi, normaliștii, dl. O. Ghibu nu era un necunoscut. Activitatea sa de inspector școlar, colaborarea permanentă la presa cotidiană, la revista «Luceafărul» cu probleme de învățământ, conferințele pe care le ținea în palatul «Astrei», ni-l făcuse familiar și aveam pentru D-sa o deosebită afecțiune.

Trebue să mai adăog că viața școlară a seminarului «Andreian», condus cu părintească înțelegere de P. C. Sa Dr. Eusebiu Roșca, se deosebea de viața din alte «preparandii» și de-a școalelor normale de astăzi.

În acest înalt așezământ de cultură, viitorii preoții și învățătorii se pregăteau într'o frățească armonie pentru rosturile lor viitoare. Viața publică românească își găsea o justă interpretare în sufletul tinerimii școlare. Imi aduc aminte ca acum, cu câtă lăcomie savuram lupta de idei dintre cele două tabere: tineri și bătrâni grupați în jurul celor două ziare: Tribuna și Românul.

Profesorii școalei noastre formau cea mai selectă gardă de intelectuali pe cari i-a putut avea vreodată o școală normală.

Dr. Nicolae Bălan, actualul mitropolit; Dr. Vasile Stan, actualul episcop de Rășinari; Dr. Ion Lupaș, Dr. Silviu Dragomir, Dr. Victor Stanciu, Dr. O. Ghibu, Dr. Pavel Roșca, Victor Păcală și alții. Când s'a largit cadrul vieții publice românești, au fost chemați la însărcinările pe cari le dețin astăzi.

Atmosfera culturală a Sibiului din acel timp se caracteriza prin lupta ce se dădea pentru apărarea culturii și școalei românești.

Unul dintre pionerii acestei lupte, prin cuvânt și condei, a fost și dl Onisifor Ghibu, socotit de opinia publică ca cel mai pregătit pentru problemele școlare și cel mai curajos pentru apărarea școalei românești în lupta contra maghiarizării.

Ca profesor, și-a dat toată silința să ne dea o pregătire teoretică cât mai temeinică și mai ales o pregătire practică. Pentru atingerea acestui scop, a organizat din nou școala de aplicație. Am cercetat și alte școale primare. Vizitarea Săliștei cu instituțiile de cultură, ne-a impresionat foarte mult.

Terenul cel adevărat al activității sale a fost însă controlul și îndrumarea învățământului. Aici nu mai lucra cu o mână de băieți ci cu sute de bărbați de toate vârstele, cari trebuiau pregătiți atât pentru trebuințele practice ale școlii, cât și pentru lupta de rezistență contra urgiei ungurești.

Legea din 1907 a lui Apponyi urmărea desființarea învățământului românesc confesional și înlocuirea lui prin învățământ unguresc de Stat.

Pentru apărarea slabelor noastre luminițe de cultură, era nevoie de o continuă propagandă în sânul opiniei publice românești, ca să jertfească cât mai mult pentru întreținerea școalelor.

D-l Onisifor Ghibu și-a început activitatea de inspector școlar în anul 1909. Prima grije a fost ca să cunoască starea învățământului din cuprinsul Arhidiecezei ortodoxe din Ardeal.

Inspecțiile sale au fost adevărate anchete la fața locului. Rezultatele acestor inspecții, complectate prin rapoartele protopopilor însărcinați cu controlul școalelor, le-a publicat într-o broșură: *Cercetări privitoare la situația învățământului nostru primar și la educația populară. Sibiu (1911)*.

Broșura a dedicat-o marelui român, basarabeanul *Vasile Stroescu*, care în acel timp critic jertfise foarte mult pentru susținerea școlii românești din Ardeal.

Constatările d-lui O. Ghibu desvăluiau o stare tristă de lucruri datorită adeseori protopopilor, preoților și învățătorilor.

Adevărul spus fără înconjur a durut pe unii dar era necesar ca să vină îndreptarea lucrurilor chiar din partea celor vinovați.

După cercetarea globală a situației învățământului din Ardeal, pentru care a propus soluții de îndreptare, dând și un program de activitate extra-școlară, dl. O. Ghibu s'a ocupat cu situația învățământului din singuraticile județe.

Cel mai românesc județ al Ardealului, leagănul Corvineștilor, fusese luat la ochi de politica de maghiarizare. Școalele românești sărace și neînzestrate se închid pe rând, rămânând sute de sate fără școală, căci opresorii nu aveau nici un interes să ridice școli noi Valahilor din crestele munților.

Despre această nemaipomenită ticăloșie, dl O. Ghibu publică în 1913 o broșură: *Situația învățământului din județul Hunedoara*. După desvăluirea acestei prigoane, Ministerul ungu-

resc se vede nevoit să schimbe pe revizorul școlar prea zelos ; asemenea și la Făgăraș.

Un punct nevralgic era și situația învățământului dela granița de Vest. Corpul didactic era tot mai mult atras în apele maghiarizării. Preoțimea, crescută în bună parte în institute catolice ungurești, nu putea rezista curentului stăpânilor grăbiți de a rupe cât mai mult din trupul nației noastre.

Cu prilejul unei adunări generale ținută de învățători în Salaj, cu multe forme protocolare, însă cu puțin duh românesc, a apărut incognito și Prof. O. Ghibu în mijlocul lor. Le-a urmarit lucrările, i-a văzut cum se comportau față de revizorul școlar ungar și ce atitudine au avut față de reprezentantul bisericii care susținea școala unde ei funcționau. Impresiile avute le-a publicat în 1912 într'o broșurică. Pe mulți i-a durut, dar opinia publică românească a luat cunoștința și a reacționat față de această tristă stare de lucruri. Cea mai sistematică îndrumare a învățământului confesional ortodox s'a făcut (în afară de ordinele circulare care conțineau sfaturi bine gândite) prin *conferențele generale* care deveniseră adevărate *cursuri de îndrumare și orientare* pentru învățători.

La conferența din 1911 s'a discutat și lămurit *problema învățământului religios*, în 1912 despre *limba română*, iar în 1913 despre *limba maghiară*.

La conferență, referatele erau întocmite de cei mai distinși învățători. O comisie de cenzurare verifica lucrările. Cuvântul de deschidere și conducerea ședințelor o avea un profesor secundar, dela școalele românești.

Prin aceste conferențe s'a dat un puternic îmbold de înnoire învățământului românesc.

Rezultatul lucrărilor fiecărei conferințe, care se ținea în centrele protopopiatelor, s'a publicat în broșură.

Conferința din 1913 avea să demonstreze prin referenții și discursul de deschidere greutatea de neînving ale învățământului bilinguistic.

Activitatea de pedagog practic a dlui Prof. O. Ghibu se găsește în bună parte în «Anuarul pedagogic» (1913), care la apariția lui, a fost o adevărată revelație pentru cercurile școlare din Ardeal și vechiul regat.

În acest prim anuar (și ce păcat că n'au urmat și altele)

dl O. Ghibu îmbrățișează problemele învățământului și educației ținând seama de întreg teritoriul locuit de Români.

Se mai desprinde din această lucrare afinitatea preocupărilor școlare din Ardeal și vechiul Regat. Explicația este simplă. Dl O. Ghibu era un inflacărat hăretist, făcând astfel ca preocupările culturale să fie aceleași, deși atunci ne desparteau granițele vremelnice.

Intervenind în 1913 marele războiu, această activitate de lamurire și întărire a învățământului românesc din Ardeal (căci și conducătorii inv. gr. cat. român au imitat activitatea pornită de dl Ghibu) s'a întrerupt.

Animatorul mișcării, silit de împrejurări, a trecut în vechea țară unde s'a ocupat de situația școalelor particulare, îndcosebi a celor germane care se găseau sub protecția nemărturisită a Regelui Carol I.

Din paginile cărții *Școalele germane din România*, O primăjdie națională publicată de Dl O. Ghibu în 1914, se desprinde lipsa de înțelegere a autorității școlare pentru funcționarea fără nici un control serios a școalelor străine, în cuprinsul unui stat curat național cum era vechiul regat.

Indurând împreună cu familia tot calvarul războiului de întregire, trece în 1918 în Basarabia unde împreună cu alți Ardeleni și Bucovineni luptă pentru trezirea conștiinței naționale și pentru infiltrarea culturii românești în această provincie apăsată mai bine de o sută de ani de jugul rusesc.

Prin priceperea și hărnicia dlui O. Ghibu se pregătesc învățătorii moldoveni, ca să deschidă porțile învățământului românesc.

Când Ardealul s'a descătuișat de jugul milenar, dl O. Ghibu este chemat ca să organizeze învățământul de Stat românesc în această provincie.

Cunoscător al învățătoriniei și profesorimii ardelenice, spornita prin distinși profesori veniți în urma invitării D-sale, în scurtă vreme a pus stăpânire pe toate instituțiile de cultura, care până atunci serviseră ca mijloace de dușmănie contra bunului nostru popor.

În scurtă vreme se deschid în sate și orașe școalele primare de stat, școalele civile, școalele normale și liceele.

Noii revizori școlari, selecționați dintre cei mai buni în-

vățători ardeleni, începând cu anul 1919, iau frânele învățământului de stat în mâna lor.

Școalele secundare sunt asaltate de tineretul satelor românești, dornic de știința cărți.

În curând se deschide și cea mai înaltă instituție de cultură: Universitatea românească.

În baza organizării acestor instituții se găsec sfatul și fapta omului de școală care, din meschine interese politice a fost înlocuit în urma schimbării regimului politic, prin omul partidului.

Dacă dl O. Ghibu ar fi fost lăsat să lucreze cel puțin 5 ani de zile, având și concursul factorilor cu răspundere în stat, învățământul românesc din Ardeal ar fi dat alte rezultate și multe greșeli ar fi fost evitate în întreg învățământul din țară, prin comparație cu învățământul din Ardeal.

Lipsa de continuitate, lipsa oamenilor cunoscători ai structurii învățământului românesc, ai tradițiilor școlare din diferitele provincii, ai oamenilor cărora li se poate încredința conducerea instituțiilor școlare; lipsa apoi a unui plan conceput pe deasupra gradelor de învățământ, nu pe părți de învățământ, ne-a dus la situația tristă de azi, de a avea cu venirea fiecărui ministru o nouă reformă școlară, creind un haos din această fundamentală instituție care e școala.

Mă gândesc la discuțiile inițiate de dl O. Ghibu în pragul reformei învățământului secundar, în cadrele secției școlare a «Astrei» despre nevoia menținerii tipului de școală ardelean, numai școala civilă.

Numai dacă s'ar fi menținut această școală, care ar fi trebuit apoi generalizată în întreagă țara și am fi avut astăzi un procent mai redus al proletarietului intelectual, căci această școală nu ar fi înlesnit ca gimnaziul aglomerarea spre liceu și apoi spre Universitate a tineretului care îndură astăzi atâtea mizerii și a cărui soartă cine știe când se va ameliora!

Dl Profesor O. Ghibu a avut totdeauna calitatea de a nu se lăsa ademenit de teoriile pedagogilor străini și opera de organizare a învățământului a căutat să o adapteze celor mai firești trebuințe ale noastre.

Principiile sale conducătoare s'au legat totdeauna de marile postulate ale culturii românești și ale unității noastre sufletești.

Dl O. Ghibu nu este un pedagog de factură nemțească sau franceză, d-sa este un pedagog național și acesta va rămâne marele său merit.

Reamintindu-mi activitatea desfășurată de factorii de conducere ai învățământului din țara noastră, după Unire, pot spune fără nici un înconjur că nici unul nu a atins gradul de activitate desfășurată în împrejurări atât de grele ca, Dl O. Ghibu.

Păcat că în țara noastră oamenii de conducere se selecționează numai după criteriul politic.

Dacă și noi am avea respectul oamenilor înzestrați, cum îl au Japonezii, atunci desigur dl Prof. O. Ghibu ar fi fost de mai multe ori Ministru al Instrucției și educației publice în țara noastră.

Elevii D-sale -- dela școala normală și dela Universitate — cari ostenesc pentru cauza învățământului românesc în jurul acestei reviste de educație, îi doresc cu prilejul împlinirii celor 50 de ani, și de aici înainte să poată munci cu aceeași râvnă și dragoste pentru școala românească, asigurându-l de tot respectul adânc de care se bucură din partea corpului didactic.

Constantin Iencica.

INVIORAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

În ultimii cinci ani învățământul nostru național a trecut printr'o grea și tristă încercare. Politica școlară negativă și distructivă, ce a caracterizat această epocă, a diminuat în mod îngrozitor prestigiul de autoritate a instituției prime, pusă în serviciul regenerării și consolidării naționale. Ar fi prea trist și dureros să împrăștiăm umilințele de tot felul, la care au fost supuse, în acest timp — în special — educația și învățământul poporului. Le știm și le-am trăit cu toții. Coloanele acestei reviste sunt probe grăitoare de cuvântul nostru de protestare, ridicat întotdeauna — cu hotărîre și bărbăție — contra sistemelor inaugurate cu scopul să paralizeze opera constructivă a școlii.

Pentru a atrage atențiunea opiniei publice asupra marelui pericol, am cuprins în broșura „O pagină din evoluția culturală la granița de nord-vest a țării“ din care se desprinde nu numai trista situație a învățământului nostru, dar și campania presei minoritare pusă în serviciul revizionismului și subminării autorității de stat. Foarte nimerit spune marele luptător național la granița de vest, dl inspector general Gh. Tulbure, în recenzia broșurei menționate, că: . . . „școalele statului s'au vestejit ca niște flori bătute de brumă. Iar școalele altora s'au sporit ca ciupercile. Și vor mai ceti cu uimire că, deși avea puterea și autoritatea statului la spate, în lupta pentru afirmarea culturii românești, un biet revizor școlar dela graniță este tratat de presa minoritară ca un călău. Și, încolțit cu îndârjirea câinilor de stână el este lăsat să se apere singur-singurel. Nici patronul pe care-l servește, nici presa românească și nici marii noștri patrioți de răspântii n'au sărit să-l apere de dulăi“.

Cu toate acestea, politica școlară a continuat cu ravagiile sale criminale. Atunci, când boala analfabetismului amenința cu sugrumare masele țărănești, a început desființarea de posturi „din motive bugetare“. Legile și regulamentele relative la aplicarea obligativității școlare erau complet disconsiderate. Frecvență neregulată și, în anumite epoci ale anului, chiar lipsa de frecvență, a redus populația școlară. Învățământul a pierdut colosal din cantitate cât și din calitate. Această situație de fapt, a contribuit în

mod considerabil la sporirea analfabetismului și la deprecierea morală a corpului didactic. Simțul de datorie, spiritul de disciplină și elanul sufletească au început să se clatine. Oportunismul și mirajul demagogiei au și răpit cu sine câțiva învățători slabi la înger și mici la suflet.

* * *

Școala a ajuns la o răspântie de înviorare.

Recentele evenimente politice aducând iarăși în fruntea departamentului instrucțiunii publice pe dl Dr. C. ANGELESCU, învățământul primar are tot dreptul a spera în începutul unei epoci de reînșănătoșire și regenerare.

Această credință o putem mărturisi cu certitudine toți aceia, cari am muncit în învățământul primar constructiv sub ministeriatul d-sale, înainte de anul 1928. Deosebirea între actualul ministru și ceilalți miniștri, care s'au perândat pe la ministerul instrucțiunii este că, dl ministru Dr. C. Angelescu se ocupă personal de toate problemele, ce stau la temelia unei adevărate munci creiatoare și constructivă în învățământul poporului.

În conferința ținută la București cu organele de control, a analizat situația actuală a învățământului, care se găsește azi pe un nivel mult mai inferior situației din 1928. Lipsa aplicării obligativității, desființarea învățământului supra-primar și a adulților, suprimarea atelierelor școlare, încetarea campaniei construcțiilor școlare și felul cum au fost aplicate legile și regulamentele școlare au distrus elanul învățătorilor, cari se găsesc într'o adâncă amărăciune sufletească. Firul întrerupt la 1928 trebuie reluat și continuat.

Dl ministru Dr. Angelescu face un călduros și însuflețit apel la întreaga învățătorime din țară „să pornească la opera de regenerare a școlii românești punând voios umărul la munca istovitoare dar pfa-cută a renașterii învățământului.”

Trebue să revenim la o politică școlară constructivă și pozitivă pentru micșorarea și stârpirea analfabetismului și ridicarea nivelului cultural al satelor.

Slujitorii școlăii vor observa întru toate disciplina ierarhică. Nici un învățător nu va putea lipsi dela cursuri fără concediu aprobat de organele superioare. Altfel va suferi rigorile legii.

Organele de control și corpul didactic vor sta la datorie între toate împrejurările, având deviza supremă: redeşeptarea și cultivarea sentimentului național; educație integrală și învățământul real.

Sufletul învățătorimii este chemat a continua și desăvârși opera de regenerare națională în spiritul marelui SPIRU HARET, părintele școlăii naționale.

D. MĂRGINEANU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

PROBLEME ȘCOLARE ACTUALE.

În 13 Noemvrie a. c. s'a ținut în Tășnad conferința administrativă a corpului didactic din plasele Tășnad și Supur cu care ocazie nu numai că s'au discutat chestiuni de administrație școlară și chestiuni de ordin profesional ci am avut fericită ocazie să ascultăm conferința d-lui Revizor D. Mărgineanu despre problemele actuale școlare, cari trebuie să preocupe pe învățătorii din acest județ. Dăm mai jos în rezumat conferința rostită cu această ocazie.

«Azi, în aceasta conferință, țin să trecem în revistă problema școlăii sub toate aspectele sale, atât ca edificiu, cât și ca factor de care depinde funcționarea și bunul mers al învățământului din acest județ. Precizez că asigurarea școlăii sau a edificiului școlar cu fondurile necesare pentru întreținerea, cât și ca bună funcționare a învățământului, depinde de două elemente.

Primul element este de caracter extern și anume: ar fi autoritatea comunală și comitetul școlar în a căror sarcină cade întreținerea edificiului școlar ca aceasta să corespundă funcționării normale a școlăii. Deci în primul loc se recere o strânsă colaborare între autoritatea comunală și între comi-

tetul școlar, iar în al doilea loc elementul intern care este învățătorul, trebuie să știe a găsi procedeul și demersurile cele mai eficace pentru ca școala lui să fie provăzută la timp cu fondurile necesare și combustibilul necesar unei funcționări normale.

Că elementele externe în ce măsură îndeplinesc aceste obligații se știe. În unele locuri notariatele au o deosebită grijă de întreținerea școlii, în altele mai slab, iar în mare parte este neglijată completamente.

Trebuie să fim sinceri și să recunoaștem că nu întotdeauna principali vinovați sunt notarii comunali, vinovați sunt și învățătorii în felul și procedeul întrebuițat față de autoritățile comunale.

În procedeul întrebuițat față de autoritățile comunale locale din partea elementului intern — învățătorul — găsim trei categorii de oameni și anume: 1. Oameni cu bună credință și pașnici, 2. Oameni legalști, 3. Oameni cari nu-și cunosc așezarea oficială.

Primii, pentru a păstra buna înțelegere între ei și autoritatea locală, tac și înghit, numai și numai să fie pace, iar școala suferă din această cauză. Sunt oameni de înțelegere și bună credință cari de regulă sunt înșelați în buna lor credință și totodată sunt neglijate interesele școlii, deci ei fără voia lor contribuie la situația precară a școlii lui.

A doua categorie de oameni sunt cei cari cu drept cuvânt se pot numi legalști, cari nu cred numai în paragrafele legii. Ei fac rapoarte și demersuri bazați fiind pe paragrafele legii, restul nu-i privește. Ei au făcut formalitățile legale, că se va executa sau, nu, nu-i privește. Or se știe că autoritățile comunale, deci notarii, în mare parte sunt indolenți față de interesele școlii — onoare excepțiilor — deci aceste rapoarte întocmite pe baza paragrafelor rămân simple acte ne-rezolvite.

În urmă sunt cei din categoria treia cari nu-și cunosc așezarea oficială și prin aceasta se cred în drept a da ordine notarilor, ori notariatele nu sunt oficii în sub-ordine față de școala de stat, precum nici școala nu este sub-ordonată notaariatului. De aci se naște apoi discordia și neînțelegerea între școală și autoritatea locală, iar aceasta neînțelegere o simte școala. O simte învățământul și învățătorul din acea comună.

Din acestea ar rezulta că prima categorie de și prin buna lor credință — care este o virtute frumoasă — nu trebuie să o exagereze în dauna școlii. A doua categorie să mai lese din rigiditatea paragrafelor și să nu se mulțumească numai cu intervenții pe hârtie ci să piseze autoritatea comunala zi de zi cu tactică și pricepere ca pe cale pașnică să poată asigura drepturile școlii. A treia categorie trebuie să știe că învățătorul nu este în drept a da ordine notarului deoarece notariatele, nu sunt în sub-ordinea școlii. Este în drept a invita să satisfacă legii și a raporta erarchiei școlare cazuri de nepăsare, reavoință, etc., dar nu a ordona.

Pentru toate cele trei categorii va face mai mult puterea morală a învățătorului ce trebuie să o exercite asupra autorităților locale prin ținuta lui și activitatea lui, atât în școala cât și înafară de școală.

Trecând la elementul al doilea, la cel intern, trebuie să o recunoaștem că o sală de învățământ să fie agreabilă prin aceea că va fi draguț înpodobită cu tablouri, ghiveciuri de flori ori lucrări de-a copiilor nu depinde de elemente externe nici de autoritățile școlare ci exclusiv de învățător. Învățătorul poate foarte bine și ușor să-și țină școala întreagă și clasa curată și draguț înpodobită.

Intrând într'o școală de acesta momentan cunoști personalitatea învățătorului. Par'că îți dă o garanție puternică să te încrezi în munca acestui om. Intocmai spiritul nostru de critică ne spune intrând într'o casă «Aci este o gospodărie de model și o gospodină harnică».

Această o dictează atmosfera atrăgătoare care te convinge și care impune o bună convingere despre stăpâna casei. Noi înși-ne între noi privindu-ne ne găsim mai simpatiei între noi pe câte unul din felul cum se prezintă ca persoană. Un om mai ordonat mai spalat mai asortat cu imbracamintea cu un întreg ansamblu placut ne inspiră încrederea și simpatie. Acelaș lucru este și cu clasa și școala învățătorului.

Ordinea din clasă și a lucrurilor din clasa este o chezașie pentru munca celui învățător. O sală agreabilă și draguța este o diplomă a activității învățătorului. Dacă intra un strein observă că aci se muncește. Ordinea peste tot, în clasă în dulap, biblioteca, registrele la zi, ghiveci cu flori, deasc-

menea nu trebuie să lipsească nici lighianul cu apă și săpunul ca o emblemă a curățeniei.

Copiii din clasă : Se vad în unele clase copii curăței cari în clasă se simt bine, în plină activitate putem zice că acești copii se simt ca acasă. În alte școli stau copiii ferecați par'că... Murdari oboșiți și se vede pe ei un fel de teroare la clasei se vede pe fața lor că abia așteaptă să scape din clasă.

Această atmosferă atrăgătoare nu se poate câștiga în școlile unde lipsesc copiii dela cursuri. Ori cât de bine ar fi înpodobită școala dacă lipsește cea mai scumpă podoabă, copiii, toate celelalte sunt fără de nici un rost.

Deci frecvența școlară este o chestiune de care trebuie să se ocupe cu asiduitate fiecare învățător. Din experiențe se poate trage concluzia că, aci puterea cea mai mare este personalitatea învățătorului și puterea lui morală ce o exercită asupra comunei și autorităților chemate săi ajute la asigurarea frecvenței. Nu trebuie să uite învățătorul că în primul loc el trebuie să fie acela care să fie întotdeauna prezent în clasă. Lipsa învățătorului dela cursuri distruge și tradiționala frecvență dintr'o comună, nu mai amintim de lipsa de continuitate în posturi a tinerilor învățători cari în fiecare an își schimbă catedra. Din toate acestea apoi se naște discordia între părinți și școală, care discordie este întotdeauna exploatarea de săteni și de câte politicianii demagogi. Lucruri dure-roase dar constatări reale.

Altă chestiune de precizat este să stabilim că, nu anii, ci munca zilnică face pe adevăratul învățător. Pentru că toate rezultatele depind de sufletul dascălului de cunoștințele acestuia în toate domeniile. Deci se cere ca învățătorul să-și complecteze cunoștințele profesionale până la desăvârșire. Mai ales azi când sunt atâtea curente pedagogice cari nu sunt simple aberații ci sunt dictate de vreme și e natural să fie acestea agitații în căutarea unui punct fix pe baza căreia să se clădească temelia școlii.

Numai atunci se poate numi cineva dascălul vremii, dacă este în curent cu toate teoriile pedagogiei moderne ca din toate acestea să poată extrage părțile aplicabile școlii și sufletului românesc, ca prin acesta să câștigăm școlii noastre locul cuvenit întocmai cum în cadrele științei și a diplomației, prin persoane distinse aceasta țară a câștigat locul de onoare în

întreaga Europă. Acest succes nu-l poate avea școala dacă învățătorul schiopătează în știința pedagogiei.

Ziarele și revistele trebuie să fie un izvor nesecat din care învățătorul să caute a-și complecta cunoștințele profesionale și cultura socială. Cultura socială este necesară nu numai pentru școala ci și pentru viața și anume pentru viața lui socială. Învățătorul azi în societate și-a ocupat locul cuvenit. Învățătorul este om de societate care se manifestă și în cele mai multe cazuri este dirigitorul societății. Învățătorul și-a câștigat societatea nu numai ca dirigitor, ci ca om de cultură care are dreptul de-a se manifesta chiar și în chestiuni de ordin sentimental. Pentru a putea perpetua acest rol, învățătorul trebuie să fie întotdeauna la suprafață printr'o cultură relativ desăvârșită.

Nu mai vorbim de terenul câștigat în rândul sătenilor prin activitatea lui în cadrele cercurilor culturale în domeniul agriculturii, pomiculturii, ca îndrumător în toate chestiunile cari le are țaranul. Cu bucurie se constată că învățătoarele au început o activitate vrednică de toată lauda prin aceia că se interesează de aproape de gospodăria femeilor și a fetelor dela țară, fiind pricepute îndrumătoare în chestiuni de gospodărie și maternitate. Se cere o și mai intensă activitate în cadrul Cercurilor culturale și mai ales ar fi o renovăție dacă fiecare învățător ar avea câte un țaran mai destoinic preparat să țină în cadrul acestor adunări câte o conferință din domeniul sătesc, ca prin aceasta să se ridice moralul țăranilor și să-i câștigăm pentru școală. «Câștigați crema satelor și a-ți câștigat cauza școlăi».

Tot în interesul școlăi ar fi înființarea cantinelor școlare pe lângă fiecare școală, unde copilul sărac să găsească cel puțin de trei ori pe săptămână o mâncare efțină dar bine pregătită. Pe lângă că ar aduce un imens serviciu în ceea ce privește frecvența școlară ar fi și o faptă caritabilă demnă de toată lauda—».

Toate acestea sunt chestiuni cari trebuie să agite corpul didactic din acest județ, ca prin ele să se poată asigura și pe mai departe nivelul înalt al învățământului nostru național și pe lângă toate acestea acei învățători cari vor pune în aplicare acestea chestiuni, nu fac numai pentru școală, ci fac mai mult pentru ei ușurându-și munca de îndrumători și conducători ai satelor.

pt. conf. Gh. B. B.

PREDAREA RELIGIEI

Am vrut să discut această problemă la sfârșit de an școlar, însă, dorința de a nu fi fost socotit drept critic distructiv al unei activități — fiindcă propriu zis fac însemnări pe seama faptului împlinit în acest sens — m'a reținut pentru început de an, ca cel mai propice timp de a pune probleme cari pot aduce și o îndrumare didactică.

Nu am intenția să fac apologia regulilor de metodă ori a principiilor didactice ce privesc religia în procesul de predare. Vreau să schizez, însă, unele din aspectele ce le prezintă ea în școala primară de azi.

În educație, religia a ocupat și trebuie să ocupe și acum un loc de frunte. Fără a cita mult din istorie, reținem alături: *în religie s'a găsit întotdeauna, ca cel mai înțelept, refugiul când norma faptei a fost căutată și definită într'un mod plauzibil cât mai mult pentru societate.* Că și azi își mai păstrează acest prestigiu nu ne îndoim, deși lumea îmbracă, în modul său de a se comporta, haina mașinismului, a pragmatismului și alte atâtea concepții rezultate din spiritul pozitiv de interpretare a realității. Spencer afirmase că omul de știință, care e lipsit de credință, nu e om de știință precum nici credinciosul care ignoră știința ca atare nu e credincios. Necesitatea religiei în învățământ cred, că e indiscutabilă, rămânând evidentă din capul locului pentru oricine își pune problema. Nevoia de a se orienta, nevoia metafizică precum și altele rezultate ca un corolar al tendinței lui de conservare, își găsesc satisfacție imediată în religie. Cât privește norma faptei, ea aduce una în deplină armonie cu realitatea vieții pământești și ființa lumilor transcendente văzute în modul cum le concepe ea.

Religia, *ca obiect de învățământ*, răspunde în cea mai mare parte nevoiei omului de a cunoaște și de a-și însuși ritul rugăciunilor ce alcătuiesc puntea de legătură între el și Dumnezeu, precizând într'un mod propriu diferite probleme ce se pun în legătură cu acest fapt.

Educația are ca scop întipărirea în natura psiho-fizică a individului un mod statornic de a se comporta în deplină armonie cu morala. Ori modul acesta de a se comporta își

găsește cea mai înaltă realizare în Viața și Invățătura lui Isus. Iată deci din religie s'a făcut și un *principiu de învățământ*; Pestalozzi punea ca scop al educației ridicarea naturii omenești la humanitate prin *iubire și credință*. Deci, văzut sub aceste precizări, întreg procesul de învățământ trebuie să se treacă într'o atmosferă de iubire și credință.

În altă ordine de idei, s'a conceput și cu bună înțelegere, realizarea prin învățământul religios a celor mai înalte principii ale școlii actuale: școala activă, cum precizează dl. Nisipeanu, metoda centrelor de interes, etc.

Cu aceste precizări asupra valorii ce trebuie acordată religiei în opera de educație, putem discuta și facultatea sufletească, căreia se adresează. Psihologia de azi aduce ca adevărată concepția individului privit ca *totalitate*, facultate nefiind decât latură de manifestare a acestei totalități; deci oridecâteori e desbătută, se presupune ca păstrând și ideia întregului dincolo de ceea ce este caracteristic facultății. Religia se adresează, pentru a se face înțeleasă, aproape exclusiv numai *laturei afective*. Atitudinile religiei, în orice timp, față de marile probleme ce agită omul au fost emotive; de altfel numai în afectivitate s'a putut găsi motivul cu adevărat potențial al unei fapte. O contribuție a laturei cognitive e pe o treaptă inferioară în înțelegerea religiilor ca atare. S'ar pune aci problema păstrării religiilor în formele lor de manifestare, păstrare care după un simț comun ar rezida într'o facultate a intelectului — în memorie. Precis, tradiția religioasă e un fapt de instinct — de pură instinctivitate — și numai de aci își poate procura energia necesară acestei păstrări. Deaceia religiile nu se *învață* spre a se păstra ci se păstrează prin însă-și forța lor, impunându-se omului ca un *ce necesar și universal*, mai universal decât procesul învățării.

Religia are deci, ca bază psihologică *emotivitatea*: aceasta la rândul ei sprijinindu-se pe instincte în care și prin care își găsește expresia după cum precizează James, iar instinctele înseamnă mișcare, acțiune, cu puțin interes teoretic, prin urmare.

Studiul religiei răspunde, așa dar, pedeparte unor nevoi puternice ale ființei omenești: nevoile etice, iar pe dealtă rădăcinile lui se îngig până în cele mai intime cute ale individului.

Privit prin această prismă de *importantă valoare*, așa cum

el se realizează în școala primară de azi, ne apare ca ignorând atât etic cât și genetic — în sens de determinant potent al modurilor de canalizare a energiilor — importanța ce o are. Nu dintr'un orgoliu profesional aduc aceste critici — considerând că obiectul religiei nu-l mai predă învățătorul — ci numai din constatarea *intuitivă* a faptului. Nu contest, iarăși, înălțimea de înțelegere a problemei educației când învățământul religiei a trecut pe seama preoților; contest, însă modul în care s'a aplicat această dispoziție. O lege, spre a o aplica, necesită o serie de pregătiri, o perspectivă în timp și numai după consumarea acesteia putem avea garanția unor rezultate optime. Acest lucru cu atât mai mult cu cât legea privește *învățământul și educația*, domeniu de fapte cu un mers normal numai *evolutiv* și nicidecum *revolutiv*.

Ceeace se face azi în școală e *instrucție religioasă* nu educație religioasă. Deși prioritatea acestor două scopuri ale învățământului e problema ce nu se mai pune, rămânând definitiv rezolvată în favoarea celui de al doilea, găsesc totuși că e total abandonată. *Cunoașterea adevărului nu implică și practicarea lui*; ori e lucru știut că prin instrucție se țintește *cunoaștere* pe când prin educație *deprindere*. S'ar aduce replică morala lui Socrates opusă prin forma de concepție celei de mai sus; altceva înțelegea, însă, Socrates prin cunoaștere decât înțelegem noi azi, după ce s'au făcut atâtea precizări în domeniul sufletesc. A »ști tipicul« *pede rost găsesc că e tot atât de inutil ca și orice cunoștință dată în mod dogmatic* din oricare categorie ar face parte. Viața psiho-fizică a copilului se caracterizează printr'un *dinamism* destul de pronunțat și printr'o spontaneitate destul de frecventă. Acestui mod de a fi, dogmatismul îi apare completamente nepotrivit. A face uz de memorie, și numai de ea, mai ales cea *mecanică*, ea ucide sufletește pe copil. El își *creiază* singur de cele mai multe ori, formele sub care păstrează imaginativ o cunoștință.

N'aș vrea să fiu socotit ca acuzând corpul preoțesc de insuficiență în înțelegerea acestei probleme. Ar fi acest lucru când în pregătirea *specială* pentru cariera de preot ca atare ar fi fost obligați și la una tot specială pentru învățător, pregătire ce are ca obiect problema învățământului.

Educația copilului aparține, mai ales în mediul de țară unde contribuția familiei lipsește total, aproape exclusiv în-

vățătorului. Ceeace încearcă el să zidească, țină să se prezinte ca un *tot* și să aibă o durată cât mai mare. Pentruca orele de religie să fie o contribuție binevenită în acest sens *trebuie să se încadreze perfect în acest tot*. Însă realizarea acestui fapt pretinde ne-apărat preotului *cunoașterea totului* și cu atât mai mult cu cât însăși învățătorul se străduiește ca toate obiectele de învățământ să fie trecute printr'o atmosferă de iubire și credință.

În rezumat: utilizarea exclusivă a memoriei, lipsa de integrare în ritmul desfășurării celorlalte obiecte de învățământ precum și o programă analitică prea încărcată ar fi aspectele mai pronunțate — în sens de insuficiență — ale predării religiei.

La primul s'ar putea răspunde cu schimbarea punctului de plecare în predarea oricărei lecții de religie. Reținând faptele copilului din viața zilnică — fie bune, fie rele — și interpretându-le prin prisma moralei creștine folosind dogma numai ca o încoronare a interpretării, am reușit mai mult decât a-i face cunoscut copilului învățătura biblică, anume: *să dăm acesteia o coloratură pozitivă*. Astfel ne-am încadrat în ritmul vremii care caută *morală pozitivă*.

La cel de al doilea nu s'ar putea răspunde decât: cei chemați a preda religia să se inițieze mai mult în problemele educației: în cele generale spre a prinde idei totului și în cele speciale cari privesc numai obiectul, religia.

Iar cel de al treilea aspect socotesc că trebuie să ocupe atenția legiuitorului în nouile reforme ce se aduc învățământului. Aci iau ca bază răspunsul adus la primul enumerat aspect adăogând: să se păstreze *Învățătura lui Christos* în linii generale. Excluderea totală din școală cum prevede noua reformă, e măsură prea radicală, pe când astfel s'ar putea ameliora — după cum bine preciza Dl. prof. univ. O. Ghibu — conflictele interconfesionale atât de păgubitoare neamului nostru în viața lui de unitate etnică.

Stârciu, 10 Novembrie 1933.

V. Pupăză.

înv. student.

MONOGRAFIA

Școlii primare de Stat din comuna Hurezul Mare, jud. Sălaj.

de Traian Cionfi

inv. dir.

— Urmează din No. 9. pag. 321 —

Dar cu această cerere își aprinde paie în cap deoarece poporul recunoaște că plata învățătorului e de 310 fl. dar în aceste se cuprind atât banii primiți cât și cele oferite în natură. Situația lui Groza era foarte gingașă și prin faptul că dânsul era angajat numai pentru un an de probă, cum reiese din protocoalele bisericii, iar poporul văzând pretensiunile pe cari nu i le putea satisface din cauza sărăciei, aveau mereu neplăceri. Ba se aduce chiar o hotărâre foarte aspră în care se spune că expirând termenul de probă se demite din postul avut iar stațiunea se va curenta liberă pentru concurs. Groza văzând acest lucru se mulțumește probabil cu emolumentele avute cari nu s'au sporit decât în anul 1902 când după mai multe cereri a primit un ajutor dela stat în sumă de 166 cor.

Cât privește zidul școlar era vechiu și necorespunzător, astfel că în anul 1900 au fost provocați românii din Hurez a-și zidi un nou local școlar, conform cerințelor vremii. Poporul, sărac fiind, mai tergiversează chestiunea aceasta încă vreo 10 ani, mai cârpind și amenajând din timp în timp localul vechiu, ca să se poată face față nevoilor.

În 12 Maiu 1900 se face examenul în fața protopopului districtului din Supurul de jos, care era și revizor școlar, Ludovic Rezei. Elevii răspund bine din toate materiile programei iar la urmă protopopul mulțumește învățătorului pentru sâr-guința depusă.

Învățătorul Teodor Groza a fost dealtfel priceput în ale dascăliei, dar nu s'a mărginit numai aci, ci și-a extins activitatea și pe teren economic-cooperatist, fiind în tot timpul contabilul societății de credit din loc, ale cărei scripte le-a condus în tot timpul cu multă pricepere, contribuind la înflorirea societății care și-a câștigat un frumos capital social, dar l-a pierdut în timpul războiului mondial făcându-l împrumut de stat. Afară de aceasta a mai fost și la un curs de agronomie în Sighetul-Marmației pe care l-a absolvit cu «eminenție».

Sub durata dânsului s'au pus bazele noului edificiu școlar.

În acest timp s'a decis și preotul Mihalca Ioan, care era mare animator al școlii, — ca și înaintașul său Ioan Șoprni, — ca să descrie istoria școlii.

Pericolul maghiarizării creștea, iar poporul se îndârjea și-și apăra școala din toate puterile, luptând alături de mai marii săi.

Insufletit de opera predecesorilor, pe care voia să o ducă mai departe, să o vadă înălțată la menirea ei nepângărită; dar trist și îngrijorat de perspectivele negre ce se întrezăreau pe firmamentul ei întunecos și prevestitor de furtună, căci nu era departe faimoasa lege a lui Apponyi, care a apărut în 1907, dând lovitura de grație școlilor noastre.

E mișcator glasul de rugă al preotului, prin care imploră scutul dumnezeesc asupra școlii române din Hurez. El reoglindește în mod fidel îngrijorarea sa, care de astă dată nu era numai a lui, ci a unei națiuni amenințată în însăși ființa ei. Ascultați-l! Vă rog: «O, Dumnedicule! Domnul gintiloru! Tatalu îndurariloru! Cată dein înaltimea thronului Teu cerescu și spre scól'a gr. cath. romana de Hurezu, cercetéză-o cu îndurarile tale nenumerate, tramite-i angeru paditoriu se o, apere de lupii salbatici, cei ce voiescu peirea ei, mantuesce-i graiulu ei sonoru romanescu de cei ce tintescu amutirea celei mai tinere limbe latine ai mare(i) ginte latine despre care servulu teu laureatu (V. Alexandri) a marturisitu ca: «acestu pemantu pe Tine Dómne te reprezinta». Darulu Teu tramite asupra tuturoru celoru ce voru se inveție legea și tóte scientele lasate de tine. Binecuvanta și pe cei ce voru osteni invetiandu și educandu micutii tei placuti. Rasplatesce insutitu celoru ce voru jertfi denariulu loru în folosul scótei, acelei gradine ale tale, unde sulletele eleviloru suntu totu atatea flori frumoșe și nevinovate. Apără, mantuesce, indura-te și padiesce cu darulu teu scóla romana de Hurezu, conducându-o învingătorie între tóte primejdiile. Da-i zile senine, pline de bucuria, se pótă propași în legea ta și faptele bine plăcute ție».

Românii, cu toată mizeria, mai fac un efort suprem și până la anul 1910, dau gata noul edificiu școlar atât de mult cerut și atât de necesar, conform planului aprobat de «Măritul guverna» al Episcopiei române unite de Oradea Mare.

Groza însă n'a avut parte de confortul noului edificiu căci în anul următor trece în pensie, urmându-i dl Ioan Fathi.

Domnul Ioan Fathi a venit în comuna aceasta dela Sânt-Andrieu jud. Bihor în anul 1911 și a lucrat aci 19 ani consecutivi, continuând greaua operă de refacere sufletească și pregătind încet-încet inimile spre marele praznic al națiunii care va să vină.

Generațiunea crescută de dânsul este azi cea mai în vigoare. Drept că e și cea mai tânără, dar prin contribuția dânsului s'a împărțit de cunoștințele generale ale vieții în mod sistematic, încât azi e ușor a deosebi pe cei noii de cei vechi. Cât privește persoana învățătorului lor, poporul îl admiră și-l pomenește cu recunoștință, căci era unul dintre învățătorii de frunte ai Sălajului, care mai târziu a îndeplinit chiar și funcțiunea de subrevizor de control în învățământ. Dânsul a fost cantor învățător până la un timp, dar deodată cu intrarea lui în cadrele de control, era mai mult tot dus de acasă, astfel că a fost nevoit să părăsească cantoratul. Plata lui era conform circulariului episcopesc No. 18 din 1911 următoarea: locuință cu intravilan corespunzător, ajutor dela stat 536 cor. lectical, 15 cubule bucate, dela comuna bisericească avea 124 coroane, drept de pășunat 7 vite, ștoalele computeate în 20 de coroane precum și cvincvenalele după anii de serviciu.

Activitatea dânsului s'a extins și în afară de școala îmbrățișând problemele economico-sociale. A condus cu pricepere contabilitatea societății cooperative de credit din loc și organiza cu multă competență buna ei funcționare.

Însă în activitatea dânsului a obvenit o piedică mare: rasboiul mondial. Chemat sub drapel și înrolat imediat după declararea răsboiului, școala a avut de suferit mult, căci după plecarea lui par'că soarta a vrut anume să ne apese mai mult, fiindcă nu numai el, ci și preotul Ioan Jiroșiu a fost înrolat ca preot militar.

În acest rastimp școala și-a închis porțile amuțindu-i atât viața, cât și galagia ei. Doar un an a propus D-șoara Aurora Mihalca.

Acești 4 ani de înfrigurare au trecut cu greu căci nu era nimeni cine să spună o vorbă de mângăiere poporului rămas acasă, desorientat și lipsit de inițiativă.

(Va urma)

Situația învățământului primar în Sălaj

— Spicuri din raportul general —

(Continuare)

18. Raportul între numărul elevilor înscriși și numărul posturilor dela șc. primare ale statului: $\text{Înscriși } 37.376 : 507 = 66$ elevi.

19. Raportul între numărul elevilor cu frecvența regulată și numărul posturilor învățătorilor la școlile statului: $\text{Regulați } 30.212 : 507 = 59$ elevi.

20. Raportul între numărul elevilor înscriși și numărul posturilor dela școlile particulare confesionale: $10.637 : 170 = 63$ elevi.

21. Raportul între numărul elevilor cu frecvența regulată și numărul posturilor dela șc. particulare: $\text{regulați } 9691 : 170 = \text{inv. egal } 57$ elevi.

22. Numărul absolvenților din cl. VII: B. 329, F. 262 total la școlile statului 691.

23. Numărul absolvenților din cl. VII-a școlilor particulare confesionale: băieți 70, fete 74 Total 144.

III. Situația școlilor

1. La situația generală s'au trecut datele recensământului pentru anul 1932 și frecvența la care se ajunge în cursul anului. Diferența între copiii recensați (70907) și între cei ce frecventează școlile statului (37.376) este de 35.531. Din aceștia 15.144 sunt între 5—7 ani, iar din restul de 18.387 cca 10.000 elevi frecventează cele 104 școli minoritare și astfel rezultă în județ un număr de 18.387 copii, aproape toți Români, cari din lipsa de localuri și învățători nu beneficiază de școală. Se impune fără de întârziere creșterea de noi posturi minimum 30—40 anual.

Frecvența este slabă cu deosebire toamna și primăvara din lipsa de izlazuri comunale. Elevii sunt utilizați la îngrijirea vitelor și la lucruri agricole. Mai contribuie și mizeria părinților și în unele cazuri și indolența lor. În multe cazuri însă contribuie la frecvența slabă și lipsa dela datorie a învățătorilor.

Pentru aplicarea obligativității se utilizează următoarele mijloace: contactul viu cu părinții, arătarea importanței cărților în viața poporului, prin conferințe, prin sezători culturale, serbări culturale, societăți de lectură, biblioteci, coruri, dansuri naționale, demonstrații cu copiii. Unde învățătorului îi reușește să infiltreze în popor conștiința de importanța cărții și

rostul culturii în dezvoltarea omenirii frecvența este bună. Mulți învățători însă lipsiți de calitățile și de tactul cuvenit, recurg de-a dreptul la ultimul mijloc: amendarea părinților. Acest mijloc s'a dovedit ineficace.

Amenzile școlare nu se mai încasează de 3 ani, a trecut în conștiința poporului că, nu se mai pot încasa și astfel aplicarea amenzilor școlare în loc să ajute ceva, mai mult strică obligativității școlare. Deci sunt împotriva amenzilor școlare, cred totuși, că ar fi un mijloc eficace pentru îmbunătățirea frecvenței școlare dacă la începutul anului școlar s'ar aplica amenzile față de părinții remitenți, încasându-se cu toată rigorea.

2. Școale de copii mici sunt 27 în județ. Pentru populația minoritară șvăbească sunt 3, iar cu secția română și șvăbească sunt 3 școli de copii mici.

Școale de copii mici cu caracter de experiențe nu sunt.

3. Numărul școlilor din județ cu 1 post 153, cu 2 posturi 94, cu 3 posturi 24, cu 4 posturi 1, cu 5 posturi 2, cu 6 posturi 3, cu 8 posturi 5, cu 9 posturi 1, și cu 13 posturi 1.

Numărul școlilor primare de stat din județ 284 (și mai sunt 104 școale particulare confesionale minoritare).

4. Curs complimentar regulat au 15 școli. Curs regulat se înțelege la școlile unde clasele V—VII au un învățător separat.

Numărul școlilor cari au curs complimentar neregulat este 225; în aceste școli cl. V—VI—VII sunt instruite de învățătorii cursului primar fie prin contragerea de clase, fie în ore separate și reduse, după cum permite timpul la școlile cu 1, 2, 3, sau mai mulți (puteri) învățători. Cum majoritatea școlilor au un învățător, la care se mai adaugă și separarea pe sexe, învățământul complimentar se face într'un foarte mic număr de ore și în mod sumar în câte una-două ședințe săptămânale după masă.

Cursurile complimentare cu ateliere sunt 30 în județ, cari se repartizează în modul următor: a) *Tâmplărie* la școalele din: Șimleu, Zălau, Bobota, Buciumi, Halmoșd, Jibou, Maeriște, Marca, Pereceiu, Poptelec, Racova, Sanislău, Răstolțul-Mare, Șoimuș, Tășnad, Valea lui Mihai. b) *Impletitoare de nuele*: Biușa, Acâș, Horoat-Petenia, Santău, Satu-Mic, Tihău, și Vezendiu. c) *Cusături naționale*: Mineu și Șamșud. d) *Agricole*: Moiad și Porți. e) *Țesătorie*: Someș-Odorhei și f) *Perii*: Santău.

Cursuri complimentare cu caracter agricol sunt 237 (cursuri speciale s'au ținut în centrele) 1. *Treznea* cu școalele: Ciurmărna, Bozna, Agrij și Păușa. 2. *Buciumi* cu școalele: Bogdana, Sângeorgiul de Meseș, Răstolț și Bodia. 3. *Sălsig* cu școalele: Gărdani, Ariniș și Tohat. 4. *Someș-Odorhei* cu școa-

lele: Inău, Bârsa și Domnin. 5. *Supurul de jos* cu școalele: *Supurul de sus*, Racova, Hurez, Unimăt și Giorocuta. 6. *Pișcolț* cu școala Resighea. 7. *Cehei*. Se cultivă în total o suprafață de 138 jugh. 524 st. p. grădina școlară și 612 jugh. 452 st. p. câmp de experiență agricolă.

5. Școli pentru debili și anormali nu sunt.

Școli cu cursuri de adulți în prezent nu există deoarece toate școlile au un corp didactic insuficient și în consecință învățătorii sunt supraîncărcați cu școala primară și cursul complementar.

Societați particulare care să facă astfel de cursuri nu există.

Învățământul complementar necesită o reformă radicală. Luând în considerare împrejurările de viață dela țară și corpul didactic insuficient, învățământul primar trebuie așezat pe bază nouă, pentru a forma un întreg complet, iar cursul complementar transformat într-o societate post școlară a tinerimei, ca un fel de universitate populară, unde tinerii absolvenți ai învățământului primar să-și continue și desăvârșească educația după norme bine chibzuite și în conformitate cu necesitățile regionale. Aceasta ar forma adevărata punte de trecere între școală și viață sau mai bine zis, ar forma perioada de valorificare practică a cunoștințelor școlare pentru viață, care operă s'ar continua în societatea culturală a adulților.

IV. Mijloace didactice.

6. În județ sunt introduse cărțile didactice de următorii autori: Dulfu, Șuteu, Iencica, Toni, Cezar Petrescu, Biciulescu, Ioanovici, Bratu, Mehedinți, Gârboviceanu, Rădulescu, Diaconescu, Cristescu, Haneș, Chelariu, Ghiată, Pompiliu Dan, Spulbereanu, I. Bratu, Biciulescu, Paladi, Costescu, Nisipeanu, Moldovean, Batzaria, Popoviciu, Oanea, Mureșanu, Chiriac, Vidu, Benea, Bediceanu, Popescu etc.

Dintre autorii au fost inspectori școlari: Pompiliu Dan iar actualmente sunt inspectori școlari: C. Iencica, și Traian Șuteu inspector general.

Cărțile didactice se procură prin comerț de învățătorii claselor și numai în câteva cazuri se procură de comitetele școlare, în valoare de câte 100—500 Lei de școală și celor mai saraci elevi. Cooperativele și Băncile nu dau nimic spre acest scop.

De asociații și cooperative școlare nu se procură cărți școlare.

7. În județ sunt 4 școli lipsite de orice material didactic.

Un număr de 90 școli au material didactic complet, dat în parte de Casa Școalelor și în parte cumpărat din comerț. Restul școlilor 190 au materialul didactic incomplet, numai strictul necesar. Din cele 190 școli, 58 și-au confecționat o

parte din materialul didactic cu elevii și anume: scule agricole, mobilier în miniatură pentru intuiție din lemn; corpuri geometrice din carton; animale etc. din argilă.

8. Muzee școlare, separate n'are nici o școală din județ, (înțeleg camera separată spre acest scop) ci sunt așezate în cancelariile școlare sau în salile de clase. Muzele școlare peste tot sunt în stadiu prim de formațiune.

Muzele existente sunt alcătuite în majoritate cu obiecte procurate din comerț și numai în foarte mică măsură sunt confecționate de elevi (material de intuiție).

Muzele în toate locurile sunt conduse de directorii școlari.

9. Biblioteci școlare au în total 226 școli, din cari 211 sunt românești și 15 Ungurești:

Din aceste biblioteci au până la 100 volume, 128 școli.

Între 100—300 volume au 87 școli între 300—700 volume au 9 școli, între 700—1000 volume au 2 școli. Peste 1000 volume n'are nici o școală. Numai la 2 școli sunt conduse bibliotecile de elevi, 10 biblioteci sunt conduse de învățători, la școlile cu mai mulți învățători, unde unul este bibliotecarul școlii.

De directorii școlari sunt conduse 214 biblioteci școlare.

Biblioteci pe clase au numai 4 școli.

În anul precedent s'au citit în total 12.840 cărți raportând la numărul cititorilor de 40—75 și media generală de 11 volume citite la an de un cititor, rezultă un total de 44.825 volume citite (socotind o carte citită de mai multe ori).

Cărțile citite mai mult sunt: Revista Albina, Dimineața copiilor, Universul copiilor, Povești de Apostol Culea, I. Pop Reteganul, Familia roade mult de Florian Cristescu, Dor de primăvară de Florian Cristescu, Zile de vacanță de I. Pus, Fetița din Livezeni carte cu chipuri, glume de I. Adam, Anecdote de Speranția, Când a umblat Dumnezeu pe pământ de Gh. Tulbure, Cuvinte înțelepte de Gh. Apostol, Povești cu animale și pasari de Apostol Culea, Carte pentru copii de Florian Cristescu, Zimbetele pamântului de Nestor Urechea, Poveștile Florilor ed. de Casa școalelor, Povești Ardelenesti de I. Pop Reteganul, Cartea cu chipuri de M. Biciulescu, apoi Harap Alb, O mie și una de nopți, Grnie Sânger, Povestea unei coroane de oțel, Stupritul, Robinson, operele lui Iuliu Verne, Heana Cosinzeana, Ștefan cel Mare, Pacală și Tândală, Tândărică.

Școlile n'au în biblioteci cărți inutile.

10. De repertorii muzicale se servesc numai 65 școli, însă nici la aceste școli muzica nu se predă în mod sistematic.

Învățătorii în general nu posed cunoștințe muzicale suficiente.

Repertoriile muzicale în județ sunt următoarele: Popoviciu, Chiriac, Colecția Casei Școalelor, Căntece de Oancea, I. Mureșan, Vorobchievici; majoritatea școlilor însă nu are nici-un repertoriu și se cântă fără nici un sistem metod și pricepere, încât din punct de vedere educativ nu contribuie cu nimic la dezvoltarea elevilor.

Cor bisericesc pe una—două voci au numai 40 școli și pe trei voci 12 școli.

Societate corală cu elevii nu există. Societate a învățătorilor nu există. Învățătorii județului n'au fanfară. Concursuri interșcolare nu se dau în județ.

Pentru pregătirea muzicală mai temeinică a normaliştilor se impune luare de măsură urgentă. Asemenea este o necesitate imperativă să se facă tot posibilul prin cursuri de vară, pentru complectarea cunoștințelor muzicale ale învățătorilor, ca să poată înființa la fiecare școală coruri pe cel puțin două voci, căci altfel rămâne într'o stare de mare inferioritate față de concetățenii minoritari, în școlile cărora muzica are un loc de cinste după cum i-se cuvine.

11. Excursiile școlilor cu elevii se mărginește mai mult la excursii incidentale, făcute în hotarul comunei. În sezonul de primăvară în luna Maiu se fac excursiuni cu elevii dintr'un cerc cultural sau regiune câte 5 - 10 școli.

Învățătorii în ultimii 5 ani n'au făcut excursiuni, singurele deplasări mai importante din mediul în care trăesc, sunt deplasările anuale ce le fac la adunările anuale învățătoresți.

Cercetășia s'a introdus la o singură școală, la cea din Jibou, însă nici aci nu după toate regulile cercetășiei.

12. Educației fizice nu i se dă o importanță deosebită, la nici o școală. Se predă în genere de mântuială și cum învățătorii sunt aglomerați cu ore și clase (cei mai mulți cu 7 clase), orele destinate educației fizice le utilizează la alte materii.

Reuniuni sportive interșcolare primare nu sunt în județ. Nici o reuniune sportivă a corpului didactic n'are loc anual în județ. Dansurile naționale în județ nu se cultivă decât în câteva comune. În restul comunelor dansurile și-au pierdut caracterul național, îmbrăcând caracter străin. Pentru popularizarea dansurilor naționale prin școli s'au luat convenitele măsuri, de an de zile. Am pus în vedere membrilor corpului didactic că la verificarea activității fiecăruia se vor lua în considerare și progresele realizate în aceasta direcție.

La serbările școlare se cultivă dansuri naționale.

De manuale pentru educația fizică nu se servesc decât puțini învățători cca 30. Manualele întrebuițate sunt: Educație fizică de Colonel Manolescu, Educație fizică de I. Ionescu și jocuri școlare de Schulz.

(Va urma)

PROBLEMELE CULTURII ROMÂNEȘTI

Idei din conferința d-lui ministru dr. C. Angelescu ținută la Radio

Venind a patra oară în fruntea ministerului culturii naționale, reluăm firul activității întrerupt acum cinci ani în 1928.

UNIFICAREA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI

Problemele ce se impun astăzi atențiunii ministrului instrucțiunii sunt multe, felurite și grave.

Una din primele probleme culturale care ne-a preocupat după războiu, a fost unificarea sufletească a tuturor cetățenilor acestei țări, prin școală; căci nu trebuie să uităm că învățământul nostru până la Unire, având 4 organizațiuni deosebite, în cele 4 provincii alipite, fusese supus unor influențe culturale diferite, care au lăsat urme profunde în structura noastră sufletească, urme care slăbeau desigur conștiința noastră națională.

Alături de problema unificării învățământului, se mai puneă după război și o altă problemă, tot atât de importantă și anume, chemare la viață, la lumină, a tuturor celor pe cari vitregia vremurilor i-a ținut atâta timp în întunec. Era nevoie deci să răspândim cultura până la păturile cele mai adânci ale poporului nostru, cu atât mai mult, cu cât înfăptuirea celor două mari reforme de dreptate socială — votul obștesc și improprițărirea sătenilor, — introducând masele largi ale poporului în viața politică a Statului, îl chemăm să ia parte activă la conducerea țării.

Dealtfel statul democrat modern, dând oricărui putința să se înalțe până acolo unde munca și puterile îi permit. Trebuie ca oricine să aibă libertatea și posibilitatea de a căpăta învățământul cel mai larg pe care țara îl poate da, căci numai astfel procedând se pun în evidență și se pot folosi toate valorile pe care țara le posedă.

O altă preocupare de căpetenie a școlii românești după Unire a fost aceea de a organiza învățământul, în așa fel, în cât el să corespundă cerințelor și marilor nevoi ale țării.

S'a căutat deci să se armonizeze dezvoltarea tuturor ramurilor de învățământ. S'a căutat să se dea tot atât de mare importanța învățământului practic, învățământului aplicat ca și învățământului teoretic.

ADAPTAREA ȘCOLII LA ACTUALITATE

Pornind dela concepțiunile indicate mai sus, politica școlară, pe care am urmat-o fără nici o abatere, fără nici o șovăire, până în 1928, avea prin urmare ca scop, pe deoparte, unificarea învățământului și răspândirea lui până în păturile cele mai adânci ale poporului, iar pe altă parte, adaptarea învățământului la nevoile României de astăzi și transformarea lui în raport cu marile achizițiuni ale științei universale.

EDUCAȚIA MORALĂ

Pe deasupra tuturor acestor deziderate, cultura și învățământul românesc în viitor, trebuiau să aibă ca axă conducătoare, ca fundament al noiei direcțiuni culturale date tineretului, educațiunea morală.

Intr'o țară ca a noastră, unde familia și mediul social nu sunt apte să formeze această educațiune, rolul acesta revine școlii.

Școala nu trebuie numai să stimuleze dispozițiunile intelectuale ale copilului, ci ea trebuie să cultive însușirile lui sufletești, menite să formeze din copii personalități, caractere, adevărați oameni, căci dacă cele mai multe din scăderile pe care suntem siliți să le constatăm astăzi la tineretul nostru, sunt datorite fără îndoială familiei și mediului, nu e mai puțin adevărat însă, că acestea se datoresc și marilor lacune, pe care le prezintă școala noastră, din punct de vedere educativ. — Aceasta era în trăsături generale, politica școlară stabilită în 1919 și pe care am urmat-o până în 1928.

TEREN PIERDUT

Fără a intra în prea multe amănunte, e suficient să spun ca numărul școalelor primare, care era de 11.000 în 1919, s'a ridicat la 17.000 în 1928, cu 6.000 mai mult. Numarul învățătorilor crescuse în acest timp dela 20.000 la 40.000; iar numărul elevilor, cari urmau școala primară, grație aplicării riguroase a obligativității învățământului, se ridicase numai într'un singur an cu peste 560.000.

Tot astfel și numărul adulților, cari învățau carte, ajunsese în 1926, după aplicarea legii învățământului primar, la 730.000, pe când în anul 1924 acest număr nu era decât 1800.

Învățământul supra-primar, înființat prin legea din 1924,

număra în 1928 peste 7300 de școli, cu 2000 de ateliere și cu 360.000 de elevi.

Astăzi, ne mai aplicându-se obligativitatea, aproape jumătate din numărul copiilor nu mai merg la școală; iar învățământul supraprimar cu atelierile cari existau, precum și învățământul adulților, au dispărut aproape în întregime.

LOCALURILE DE ȘCOLI

O problemă de importanță capitală pentru școala primară și care ne-a preocupat în timpul guvernării dela 1919—1928, a fost problema localurilor de școli.

Dela 1897 până la intrarea noastră în războiu, se clădise în Vechiul Regat aproape 3000 de localuri de școli primare. În timpul războiului însă, o mare parte din aceste localuri au fost unele deteriorate, altele ruinate complet, așa încât un mare număr de elevi erau puși în imposibilitate de a urma școala din cauza lipsei de localuri.

Tot astfel și în teritoriile alipite, situațiunea era cât se poate de precară, în ceea ce privea localurile de școli, căci stăpânitorii de altădată ai provinciilor românești, nu aveau nici un interes să se ocupe de cultura poporului nostru, ci căutau dincontra prin toate mijloacele, să o înăbușe.

REALIZĂRI IMPRESIONANTE

Aceasta fiind situațiunea, de la 1922—1928, s'a făcut o mare sforțare pentru a remedia starea dezaastroasă în care se găsea învățământul nostru în ceea ce privea localurile de școale și cum Statul nu dispunea de fonduri suficiente, ne-am adresat inițiativei particulare, spre a da Statului sprijinul pentru săvârșirea acestei mari opere de luminare a poporului.

Apelul adresat țărănimii a avut un răsunset neașteptat și a dat roade admirabile. Populațiunea rurală, sub imboldul prefectilor al învățătorilor și al preoților, cu un avânt nebănuit, a dat obolul și munca ei penșru a clădi în toate unghiurile fărăi noi locașuri de cultură națională, cari vor rămâne pentru totdeauna mărturia vie a dorinței poporului de a se lumina, de a deschide ochii la o nouă viață. — S'au pus în lucru peste 7000 de localuri de școli cu aproape 14.000 săli de clasă și 1.500 locuințe pentru directori. Din aceste clădiri, aproape 1000 au rămas neterminate și pe acele pe care intemperțiile din acești din urmă 5 ani nu le-au distrus, le găsesc în starea în care le-am lăsat.

ȘCOALA PROFESIONALĂ

Dacă trecem la învățământul profesional, vedem că dela 1919—1928 s'au înființat 325 de școli de meserii de comerț și profesionale de fete.

Dela 119 școli practice, câte era în 1919, se ajunsese la 445 în 1928.

Astăzi, în 1933 numărul școlilor profesionale de toate categoriile prevăzute în buget, este de 259, prin urmare cu 186 mai puține decât acum 5 ani.

ÎNVAȚĂMÂNTUL NORMAL

În învățământul normal, numărul școlilor normale se ridicase dela 24 în 1919, la 105 în 1928. Astăzi el a scăzut la 57, prin urmare cu 48 mai puțin.

Dar s'a spus că sunt prea multe școli normale și prin urmare prea mulți învățători. Ori împărțind numărul elevilor la numărul învățătorilor pe cari îi avem astăzi, vedem că ne mai trebuie cel puțin 30.000 de învățători.

CE S'A FĂCUT ÎN ARDEAL

Tot astfel și chestiunea școlilor teoretice era încă o problemă de rezolvat după război. S'a spus în această privință că s'au înființat prea multe școli teoretice.

Situațiunea învățământului nostru teoretic după război era în așa stare încât înmulțirea acestor școli era o cerință națională în special în teritoriile alipite.

La Unire în Ardeal noi Românii nu avem decât 4 licee — un liceu la 1 milion de locuitori — iar Ungurii, aveau 50 de licee la 1 milion de locuitori. În Basarabia nu era niciun liceu românesc, iar în Bucovina erau numai 4 secții pe lângă liceele germane.

În afară de aceasta, impulsionea ce s'a dat învățământului teoretic în primii ani după război, corespundea nevoiei de a forma elemente de conducere a vieții publice și a specialiștilor în diferitele ramuri de activitate; căci în Vechiul Regat războiul secerase multe vieți și rărise cadrele organismului nostru public; iar în provinciile alipite, criza era și mai mare, prin faptul că nu avem cadre românești, dominațiunile străine căutând întotdeauna să pună barieră acestor elemente.

În ultimii ani, numărul liceelor ca și al școalelor normale, a fost diminuat în mod simțitor.

Desigur, criza care bântuie România, ca și celelalte țări, a avut și are o importanță capitală în această diminuare a învățământului; Pe lângă criza însă, mai sunt și alte cauze în prima linie, concepțiunea greșită în ceea ce privește rolul și menirea școlii.

SĂ STĂRPIM ANALFABETISMUL

Aceasta fiind situațiunea învățământului nostru în momentul de față, sarcina ministrului instrucțiunii este foarte grea. Totuș, având o mare datorie de îndeplinit către țară și neamul acesta, în ceea ce privește răspândirea și promovarea culturii, trebuie să punem toată munca, toată energia și tot patriotismul, pentru a reda învățământului strălucirea lui de altădată și a-i înlesni calea către transformare, către progres.

În prima linie, trebuie să stărpim analfabetismul, să nu crutăm niciun sacrificiu, pentru ca în câțiva ani, construind școlile de care avem nevoie, înmulțind numărul învățătorilor, stimulând energiile, făcând apel la tot ce simte românește, să ajungem la rezultatul, ca să nu mai fie niciun copil, fără știință de carte și fără să fie conștient de datoria ce are de îndeplinit către țara și neamul lui.

Învățământul post-primar va fi din nou organizat, dându-i-se o îndrumare practică regională și mai mare dacă e posibil; iar școlile de adulți vor fi reînființate, dând importanța cuvenită mijloacelor moderne de cultură, cinematografului și radiofoniei.

INVĂȚĂMÂNTUL TECHNIC

O deosebită importanță trebuie dată învățământului tehnic, învățământului practic, înmulțind numărul școalelor profesionale de toate categoriile și punând acest învățământ, cel puțin, dacă nu mai mult, pe picior de egalitate cu învățământul teoretic.

Învățământul secundar trebuie readus la starea lui normală de funcționare; iar prin examenele de selecțiune, ce se vor face în cursul studiilor, cât și la stârșitul lor, să căutam să selecționăm elementele destoinice, menite să urmeze mai departe în învățământul superior sau în școlile speciale.

În fine, învățământul trebuie să aibă ca axă conducătoare în dezvoltarea lui *educațiunea morală, educațiunea religioasă și educațiunea cetățenească* în așa fel, încât să facem din tânăra generațiune oameni în adevăratul sens al cuvântului, caractere.

În sfârșit, trebuie să ajutăm propășirea celei mai înalte forme a culturii; creațiunea literară, artistică și științifică, precum și răspândirea acestei culturi în masele populare.

PAGINA COOPERĂȚIEI ȘCOLARE.

ORGANIZAREA UNEI COOPERATIVE ȘCOLARE

Dela o vreme încoace, în pregătirea didactică se vorbește mult despre școala nouă—școala activă.

Se caută mijloace și se începe a se face învățământul în spiritul ei.

Cu ce mijloace se pot propaga mai bine principiile ei, ca prin cooperăție? În ea își află locul activitatea practică și spontaneitatea cordonată de libertate (și chiar neabsolută).

Totuși, ea nu are lor de discuție, după cum s'ar cuvenii, în publicațiunile didactice și nu intră cum ar trebui chiar între obiectele de învățământ în școlile de toate gradele, mai ales că pe lângă scopul educativ, satisface prin partea ei practică și pe cel material.

Cu ajutorul cooperăției școlare, școala face o educație mai completă (pregătește viața socială și economică).

În alte țări s'a înțeles de mult rostul cooperativelor școlare deaceia numărul lor — în Franța de pildă — trece de zece mii; iar la noi, deabia trece peste 200.

Criza ce bântue astăzi ne îndreptățește a crede, că numai prin »unire« putem învinge greutățile produse de ea.

Cooperăția este — deci — cel mai indicat mijloc ce ne poate ajuta, nu numai acum ca să ieșim din impas, ci întotdeauna.

Deaceia, ea ar trebui să răsară de jos în sus, din nevoile reale, nu impusă de sus în jos.

Acesta ar fi un suflu de învioreare al stării grele de jos, dar fiind împiedecat de pătura groasă a ignoranței, tot învățătorul este chemat să răzbească prin întunec, să lumineze, să dea îndemnuri și ajutor, prin muncă cinstită și pricepere.

Trebue infiltrată ideia cooperării (a unirii, a muncii în comun) în sufletele tuturor, dela mic până la bătrân.

Odată fiind pregătit terenul — după experiența proprie — iată ce urmează să se facă pentru organizarea unei cooperative școlare: Se strâng elevii din toate clasele într'o sală de învățământ, unde din nou se îmbroscătează prin pilde adevărul că: „*unirea face puterea*“. Se ajunge apoi la noțiunea de cooperatie, explicându-i înțelesul și arătând apoi cât de bine ar fi să aibă și ei o cooperativă, pentru a putea procura în localul școlii, cărțile și rechizitele necesare, dându-se câștigul tot lor; iar nu jidanului speculant din sat.

Neînchipuită de mare va fi bucuria elevilor și fiecare va aștepta cu nerăbdare să știe modalitatea prin care ar putea ajunge mai repede la înfăptuirea acestei idei.

Li se va comunica după aceea că trebue cel puțin 30 elevi din clasele II-VII, care să se oblighe că subscriu fiecare cel puțin câte 20 Lei, și să-i și aducă la cooperativă în timpul cel mai scurt, (maximum o lună).

Unde figurează case de economie lucrul merge mai ușor, fiindcă se trec sumele din casă la cooperativă, rămânând în casă numai sumele neînsemnate.

Tot atunci se fixează o zi pentru adunarea generală de constituire, după care dată se începe încasarea sumelor. Pentru ziua când se ține adunarea de constituire e bine să fie gata actul de constituire și statutele coop.*) spre a se ceti și aproba. Cu această ocazie se alege consiliul de administrație (9 elevi), comitetul de cenzori (3 elevi) și 3 cenzori supleanți. Imediat după adunarea generală de constituire se ține ședința consiliului de adm. și a cenzorilor pentru alegerea vicepreședintelui, (președintele fiind de drept, după statutele tip. directorul sau un învățător al școlii) casierului și vânzătorului.

Actul constitutiv cuprinde :

1. Numele cooperativei (societății);
2. Scopul societății;
3. Durata societății;
4. Numărul părților sociale (subscrise și vărsate. O parte socială este în valoare de lei 20 ;

*) Din lipsă de spațiu nu le putem publica însă la cererea d-lor olegi le trimit cu plăcere pentru adaptare, fiind întocmite după statutele tip. ale Oficiului Naț. al coop. rom. și aprobate de Uniunea de Cooperative.

5. Răspunderea asociațiilor;
6. Tabloul membrilor cu sumelor subscrise și vărsate;
7. Rezultatul nominativ al alegerilor consiliului de adm. (consilieri, cenzori, supleanți, vicepreșed. casier și vânzător);
8. Autentificarea directorului școlii.

Statutele cuprind 7 capitole:

Cap. I. cuprinde: a) Inițiere, b) Nume, c) Scop și d) Durata.

Cap. II. cuprinde: Asociați, admitere, excludere, drepturi și datorii.

Cap. III. cuprinde: Capital social.

Cap. IV. cuprinde: Operațiunile societății.

Cap. V. cuprinde: Administrația soc., Adunarea generală.

Cap. VI. cuprinde: Bilanțul, beneficiile și fondul de rezervă

Cap. VII. cuprinde: Dispozițiuni generale și finale.

Dosarul cu actul constitutiv și statutele (în 3 exemplare) se trimit spre aprobare Oficiului Național al Cooperăției rom. București. Legalizarea la Judecătoria a actelor societății nu se mai face, membrii ei fiind minori; fără capacitate juridică.

Registrele cooperăției școlare sunt:

- a) Registru p-tru societari (cu numele subscrise și vărsate).
- b) « chitanțier.
- c) « bonuri de plată.
- d) « pentru mărfuri.
- e) « partizi.
- f) « pentru procese verbale.

Aceste se găsesc în format mic la dl. I. Ciolan înv. com. Porcești jud. Sibiu (Lei 228).

Până la întărirea cooperativei se pot confecționa din caete, evitându-se cheltuelile prea mari, cari ar îngrijora pe micii cooperatori de azi și marii cooperatori de mâine.

Cu promisiunea de-a contribui și'n viitor cu modestele mele păreri pentru înjghebură și prosperarea cooperăției școlare (fundamentul a tot soiul de cooperative), conchid printr'o observație și un îndemn.

Rostul nostru că educatori, fiind de-a forma caractere, trebuie să avem în vedere că copilului din firea lui îi place tovărășia și-i place a alerga după ce înțelege că-i este folositor și astfel nu cumva să se dedea la furt, pentru a duce la

cooperație partea socială subscrisă, în lipsa altor posibilități cuvincioase.

Având în vedere legătura ce există între ceace urmește școala primară și ceace se poate realiza prin cooperația școlară, indemn pe toți colegii să înființeze la fiecare școală această societate, prin care se poate duce o acțiune plină de viață, spre ușorarea învățământului și a lipsurilor ce ne apasă.

Gh. Apostol.

INFIINȚAREA COOPERATIVELOR ȘCOLARE.

MOTTO: „Ca să poți face economie, trebuie să îi stăpân pe tine însuși”.

Cât de greu prinde și se propagă o idee bună, se vede din răspândirea înceată a mișcării cooperatiste în școala primară, cu toate că începutul s'a făcut încă de acum 8—10 ani, nici acum — după atâta timp — n'avem vr'un număr însemnat de cooperative școlare, bine organizate și strânse în jurul unei federale în fiecare județ. Autoritățile școlare au găsit de bine să intervină pentru îmboldirea acestei mișcări, însă ea va stagna și pe mai departe, dacă factorul principal al învățământului — învățătorul — va fi lipsit de simțul de datorie, iubire de neam și patrie și de dorul sincer de a vedea ridicat acest popor Român, care și azi — după 14 ani dela unire — îl jupuesc și subjugă streinii, în ceace privește viața lui materială.

Avem o țară frumoasă, mare și bogată, locuită de un popor deștept, viteaz, dar sărac, flămând și subjugat și dacă nu vom începe o mare acțiune de eliberare și ridicare a lui, ne vor fi zadarnice toate străduințele de culturalizare și educare, pentru că «Minte sănătoasă în corp sănătos»: ori corp zdraven și fizic dezvoltat nu se obține prin o proastă stare materială, ci din contră prin hrană și belșug.

Deci această acțiune trebuie s'o începem chiar din școala primară, care este ușa de trecere, a fiecărui cetățean, din copilărie în viața reală, prin introducerea cetățeanului în viața cooperatistă. Scopul acestor cooperative în miniatură și avantajile ce le obținem prin ele, l-am arătat pe larg în doi articoli, publicați în coloanele acestei reviste încă acum 4—5

ani. (Vezi «Școala Noastră» Nr. 21. 1928, pag. 526 și Nr. 15—16. 1929, pag. 478.)

Fiindcă acum am ajuns la un modest început de realizare, am aflat de bine ca — ajutat de mica mea experiență — să dau câteva îndrumări acelor colegi, cari ar dori a începe această acțiune. Ce bine venit ar fi timpul, când la fiecare școală, am avea câte o cooperativă și o federală sau două pe județ!

«Tot începutul e greu» se zice; apoi la realizarea ideii ce ne preocupă putem zice că începutul e foarte greu, însă, dacă avem încredere în noi înși-ne și ferma convingere de izbândă, vom înlătura aceste piedeci; totul depinde de curajul și dragostea cu care ne punem pe lucru.

Cel mai potrivit timp pentru înjgheizarea unei cooperative școlare, este începutul anului școlar. Mai întâi — în primele zile — instruiem elevii în această privință, arătându-le foloasele ce se trag dela o cooperativă, prin faptul că vor putea face economii și cumpăra tot ce le trebuie pe un preț redus, etc. Odată cu aceasta începem la adunarea părților societare, care e partea cea mai grea, y cu toate că ne-am entuziasmat elevii și cu toții aderă la acțiune, 80% din ei nu vor putea face vârsăminte, neavând bani. Ce e de făcut? Pe părinți nu e așa de ușor a-i convinge la aderare, ca să plătească pentru băiat lață care a fost procedeul meu: Se provoacă părinții la plata costului cărților școlare, care l-am calculat mai ridicat cu 5—10 lei. După achitarea și distribuirea cărților, le spunem copiilor că dela cărți le-a rămas câte o mică sumă de bani, care se poate vărsa ca parte societară la cooperativă. Sigur că elevii vor adera cu bucurie; ba — după aceasta — putem lămuri și pe părinți — sigur cu mare precauție — spunându-i că având o cooperativă, vom putea da pe viitor cărțile școlare pe credit, etc., etc. Terminând aceasta, formăm o listă de elevii societari, redactând statutul și actul constitutiv în trei exemplare egale (mai bine dacă le batem la mașină, până se vor tipări statute tip, fie de Com. Șc. Județean, fie de vr'o cooperativă școlară cu capital mai mare) dintre cari două le trimitem Onoratului Rev. Școlar, spre aprobare, iar unul îl păstrăm la arhivă. Statutul are la urmă un tablou în care se trec elevii societari, indicând în dreptul fiecăruia capitalul subscris și cel vărsat și iscăbind fiecare de aderare.

V. Romocea.

CĂRȚI-REVISTE

— „*Libertatea*“ economică, politică, socială, culturală. Director: I. Gigurtu. Prim-redactor: G. Strat, prof. universitar. București, Calea Victoriei, 63. Abonament: 300 Lei anual; 150 Lei pe 6 luni. Apare de 2 ori pe lună.

Scopul care se urmărește azi — și care se va urmări mai ales mâine — prin educația intelectuală, este formarea unui tip cultural, caracterizat prin formă, nu prin conținut. În țările în cari programa analitică a fost mai curajos reformată, ca în Italia, se mărturisește deschis lucrul acesta. Noul ideal de cultură, nu este o apropiere mai mare sau mai mică de tipul „savant“, în acceșiunea curentă a cuvântului, (cunoștințe intense acumulate într'o ramură a științei), ci șlefuirea unei forme cât mai perfecte a spiritului: spirit viu, elastic, activ, adaptabil; mai ales adaptabil.

Fenomenul, — deși s'ar părea —, nu e nou. Herbart considera ca scop al învățământului, interesul multilateral; nu e vorba de interesul — mijloc al învățământului, o stare sufletească trecătoare, ci de interesul — stare de spirit continuă, având o anumită direcție, stare care se manifestă nu numai în perioada școlară ci toată viața. Cu cât această stare de spirit se va manifesta în mai multe direcții, cu atât vom avea o formă de spirit

mai elastică, mai activă, în stare să se orienteze într'un orizont mai larg.

Învățământul care va corespunde mai bine la o astfel de menire, va fi cel întins mai mult în suprafață, decât în adâncime. Și ajungem astfel în situația, care ar părea paradoxală, de a răsturna vechiul dicton: „non multa sed multum“.

* * *

Dintre profesioniștii cărții, învățătorul, mai ales, trebuie să fie un mic enciclopedist. Dar, fiindcă programa analitică a școlilor normale, era eșalonată pe un număr de ani de studii prea mic, era incompletă și era natural să fie așa. Golul lăsat, însă, atât în școală cât și în activitatea extrașcolară și dacă nu este complectat printr'o pregătire complementară auto-didactă, se ajunge la un învățământ mecanizat, în școală și la rezultate quasi-nule în activitatea extra-școlară. Dacă învățătorul — din motive care depind sau nu de dânsul — nu citește și nu se cultivă mereu prin observație, în loc să fie un enciclopedist, păsește încet dar sigur, către o „ignorantă enciclopedică“, transformând cuvântul „luminător al satelor“ într'o noțiune meschină și pejorativă.

Școala normală a neglijat mai ales pregătirea economico-socială, aruncând pe învățător în mediul economic căruia nu i-se

poate sustrage — fără să-l pregătească, când se știe bine că și în această direcție el trebuie să fie un îndrumător. Câți dintre învățători, la eșirea din școală, au o noțiune mai temeinică despre: proprietate, sistemul de impozite, circulație monetară, inflație, deflație, stabilizare, crize economice, — probleme axiale pentru viața economică a țării, de-a căror rezolvire, depinde ordinea sau chaosul într-o țară? Asupra acestor probleme, domnește la sate ignoranța și în bezna acestei ignoranțe își fac drum curentele demagogice și extreme. Cade în sarcina învățătorului, să sfășie această ignoranță, mai ales prin activitatea extra-școlară. De aceea se angrenează în programul cercurilor culturale, probleme economice. Puteți noi să lămurim, la sate, aceste probleme economice, în așa fel, ca țăranul-auditor să se aleagă, pe lângă un beneficiu moral și cu un material palpabil, în urma îndrumării activității sale în direcția impusă de imperativul economic al timpului? Iată chestiunea.

Răspunsul ce se va da aici, este, — în cea mai mare parte — în funcțiune de inițierea învățătorului în problemele economice, în partea lor teoretică și practică.

Una din publicațiunile, care ar fi pentru învățător un inițiator fidel în aceste probleme și — cred că cea mai bună din aceste publicații — este revista de mai sus. Pentru aceste motive, îmi permit să o recomand domnilor colegi, mai ales că

pe lângă materia de specialitate, aduce și bogate cronici politice, culturale și sociale, fiind în același timp o publicație enciclopedică. Dacă voiți mai adăoga că primul ei redactor, dl. prof. univ. G. Strat este un minunat vulgarizator al științelor economice, cred că am spus despre ea, tot ce trebuie. Ultimul Nr. conține articole semnate de d-nii: G. Strat, (comemorarea lui D. Alexandresco); C. Ianculescu, (Schimbările noastre externe în perioada post-belică); Ion Sân-Giorgiu prof. univ. (Drepturile și revindicările Germanilor din România); St. Antim (Mecanismul Creditului) etc.

Coriolan Ilieș.

— „Apostol“ Roman de Cezar Petrescu, Editura Cugetarea. Într'un volum compact de 400 pagini, Cezar Petrescu a zăgrăvit, cu neîntrecutul său meșteșug, epopeea unei vieți și a unui sat. Eroul e învățătorul Nicolae Apostol, unul din cei peste patruzeci de mii câți numără astăzi țara românească. Sosit în sat cu cele mai mărețe intenții de apostolat, după cum îl predestinează numele, Nicolae Apostol are de dus o grea luptă, care durează o viață de om. El are de luptat cu osilitatea țăranilor, cu ademențiile factorilor politici, cu proprietarii și cu notabilii satului, cu toate rezistențele ridicate de mediul inconjurător. Dar Nicolae Apostol și-a luat misiunea în serios. După un sfert de veac învinge.

Poate privi îndărăt cu mândrie, dar și cu tristețe. Satul s'a ridicat, s'a ridicat școala,

astăzi puțini ies din cuvântul său, se bucură de un prestigiu egal în fața proprietarilor, în fața vremelniceilor satrapi politici ai ținutului. Dar cu ce preț toate acestea? Răspunsul îl găsiți în paginile acestei cărți care e nu numai o operă literară, dar și un document al timpului și al moravurilor dintre anii 1908, când începe acțiunea, și 1933, când se încheie romanul.

Recomandăm acest roman cu toată căldura tuturor cititorilor noștri.

— „*Poporul Românesc*“. Anul al II-lea, No. 17, cuprinde numeroase articole și sfaturi îndrumătoare, semnate de dd.: I. Agârbiceanu, Dr. I. Gheorghiu, I. Gr. Opreșan, G. Vagmistru, Dr. C. Samson, Gh. O. Botez, C. L. Hristea, I. Mihailescu, C. Lozincă, ș. a. Patru pagini cu știri felurite din țară și lumea întreagă, încheie numărul. Ilustrații istorice și vederi. Se abonează cu 120 lei anul. Redacția și Administrația: Gara Chitila, jud. Ilfov. La cerere se trimit numere de probă.

— „*Vlăstarul Câmpiei*“, Revistă de folklor și artă populară cu sediul în comuna Cojocna, jud. Cluj. Are un bogat conținut folkloristic și artă. Abonamentul este de 80 lei anual. Redacția și Administrația comuna Cojocna, jud. Cluj. Corespondența și abonamentele pe adresa: Vasile Moldoveanu inv. școala primară de stat Cojocna, jud. Cluj.

— *Dascăli și elevi*. Este titlul unei interesante antologii întocmită de dl inspector școlar C. Iencica, cuprinzând un număr de 14 schițe și fragmente de nuvele din scriitorii noștri cei mai buni, bucați în care se oglindește viața și sufletul școlii primare și a dascălimii.

Dascălul, fiind o figură tipică și luminoasă a satelor noastre, este firesc ca el să fie cuprins în pagini dintre cele mai calde și mai caracteristice din literatura națională. Culegând aceste pagini într'un volumaș de sine stătător, autorul acestei antologii a așezat alături pe „Dl Busuioc“ al lui M. Sadoveanu de ciudata dar vrednica făptură a „Dascălului Vintilă“, zugrăvit cu căldură de părintele I. Agârbiceanu și de învățătorul luptător pentru ridicarea socială a satului Vasile Dragoș din „Rășcoala“ lui L. Rebreanu. Mănunchiul volumașului „Dascăli și elevi“, cuprinde pagini când sprintene, când duioase, când pline de un humor cald, când de-o cuceritoare simpatie, datorite scriitorilor O. Goga, M. Sadoveanu, I. Petrovici, I. A. Basarabescu, Jean Bart, A. Cehov, I. Dongorozi, Vl. Ilici, L. Rebreanu, I. Agârbiceanu, I. Ciocârlan, V. Bileciurescu și Th. D. Speranția. La sfârșit, câteva pagini de note și caracterizări asupra vieții și operei scriitorilor amintiți. O copertă simpatică datorită pictorului C. Bogdan face atrăgătoare dela întâia privire cartea aceasta care este binevenită. (Patria, 3 Sept. 933)

CRONICĂ. - INFORMAȚIUNI.

— **O aniversare.** *La aniversarea-i de 50 ani dela nașterea dlui Prof. Onisifor Ghibu, eminenta revistă școlară „Satul și Școala” din Cluj i-a închinat primul număr al anului III, ca un modest omagiu adus activității Domniei sale pe terenul școlar ardelenesc.*

Personalitatea dlui O. Ghibu se ridică ca un far puternic, de două decenii, întru luminarea, îndrumarea și apărarea învățământului românesc, desfășurând o vastă activitate pentru afirmarea geniului național.

S'a distins prin lucrările sale din acest domeniu și prin alesele aptitudini de organizator. Iată pentru ce îl considerăm ca pe cel mai prominent pedagog național contemporan dincoace de Carpați.

Ne asociem cu căldură sufletească la omagiul revistei „Satul și Școala” și ne face o mare cinste când putem publica din acest prilej, pentru cititorii noștri, articolul dlui C. Iencica, din care se desprinde o părțică a activității dlui Prof. univ. Onisifor Ghibu.

— **„Școala Noastră”** împlinește în luna Aprilie 1934 zece ani de existență. Pentru comemorarea acestei date, intenționăm să scoatem un număr festiv, demn de activitatea de până acum a revistei.

Rugăm pe toți prietenii și colaboratorii revistei să ne trimită articolele până la 15 Martie 1934, cu mențiunea: pentru numărul festiv.

— **Concurs pentru desene.** În scopul îmbunătățirii revistei din punct de vedere artistic, se publică pe ziua de 1 Februarie 1934 concurs pentru următoarele desene:

1) Desen pentru plicul revistei, cuprinzând și titlul, formatul actual și 2) Desene pentru corpul revistei, între text. Se vor preferi desenele cu caractere naționale.

Pentru cel mai reușit desen pe plic se va decerne un premiu de 600 lei și pentru cele mai bună 15 desene între text, câte 100 lei de fiecare.

La acest concurs pot participa numai abonații revistei.

— **Conferințele administrative** s'au ținut de dl revizor școlar D. Mărgineanu, din propria inițiativă, conform itinerarului anunțat, în toate centrele de plasă. Membrii corpului didactic s'au prezentat la aceste conferințe în număr complet. Problemele lămurite și nivelul discuțiilor au fost la înălțime și învățătorii din câteva circumscripții merită toată recunoștința pentru priceperea și simțul de datorie manifestate cu aceste ocazii.

Lăsăm să urmeze o parte din darea de seamă a conferinței din Valea lui Mihai.

„A prezidat însuși Dl. Dumitru Mărgineanu, zelosul revizor școlar al județului Sălaj. Este salutat cu această ocazie în numele învățătorimii, de dl. Ambroziu Sabo președinte al subsecției, care-i urează un bun venit în mijlocul acestora, ce-l iubesc și l-au așteptat cu drag. Răspunde apoi dl. Revizor prin cuvinte pline de simțire.

Conferința Domnului rev. D. Mărgineanu

— Ne-am întrunit azi — spune dl. Mărgineanu — pentru a ne procura apetitul muncii de peste an, a deschiide discuții și a face comunicări necesare. Atențiunea noastră se îndreaptă mai ales asupra școalelor de Stat. Problema localului școlar — sub toate aspectele, — frecvența, administrație școlară și chestiunea culturii noastre profesionale.

Școala de azi, trebuie adaptată conform evoluției timpului care ne-a procurat atâtea frământări pedagogico-didactice, sintetizate în multe lucrări ce apar în domniul nostru profesional. Suntem noi în curent cu principiile ce se desprind din atâtea lucrări pedagogice ce apar? Le cunoaștem? Sau măcar recenziilor? Ne conducem zilnic noțița cu însemnările în acest sens? Dacă nu, să înțelegem că nu mai putem sta pe rozele câștigate în școala normală! Menirea noastră este de a crea și dacă vrem s'o

facem, să ne formăm mai întâiu pe noi înșine și să fim siguri că dacă în tembélismul de azi nu ni se recunoaște munca din greu prestată, va fi recunoscută de scrutătorul de mâine. Și mai ales în viața noastră extrașcolară, trebuie să dărâmăm zidul chinezesc, spre a ține lanțul dintre școală cu viața satului. La ce măsură activăm în această direcție? Cu ce a avansat satul în care profesăm? Sunt reuniuni și societăți diferite formate cu țărani? Cum stăm cu costumele naționale? Și'n privința aceasta, ne-ar putea servi de exemplu Saxonii din jurul Mediașului, veșnic cu cocorul lor național. Cum stăm cu armonizarea și popularizarea cântecelor noastre naționale? Să terminăm a fi epigonii vremurilor! Să păstrăm și să ducem patrimoniul nostru național, mai cristalizat posterității!

În viața noastră socială, e bine, să ne separăm? Să rupem legăturile cu țărani gleei strămoșești al cărei boboci suntem? Din contră, se impune chiar a nu desconsidera evenimentele din viața lui familiară, a lua parte la toate manifestările lui, tinzând spre ridicarea moralului în popor. Cinsti și venerație se cuvine poporului românesc, care s'a dovedit a fi cel mai filozof dintre popoarele lumii! Care alt popor a dat lumii un Titulescu, un Iorga? În activitatea cercurilor culturale vom lăsa loc și țăraniului. Vom da ocazia cărturarilor țărani a-și expune prin conferințe părerile lor. Ar

fi și acesta un imbold pentru închegarea vieții satelor cu a intelectualilor lor. Cât ne privește, să fim cât se poate de cu tact. Suntem dascăli și aceasta să planeze în toate acțiunile noastre profesionale.

Frecvența școlară, este mult ajutată de cantinele școlare. Și acestea, cu puțin tact și tragere de inimă, se pot îngheba în fiecare sat, prin colecte diferite și în memoria celor pierduți. Cu ajutorul femeilor de binefacere din comună li s'ar putea apoi ușor pregăti porțioara zilnică a copișilor nevoiași, căci pretențiunile lor sunt atât de modeste!

Voință să fie și totul se poate!"

DIVERSE

— Ministrul Instrucțiunii fiind informat că unele organe de control din învățământul primar anulează detașările făcute la începutul anului școlar în curs, a hotărât să se trimită un ordin circular prin care să interzică aceste abuzuri.

Toate detașările rămân bune și nu se îngăduie nici o schimbare de personal didactic.

Dacă sunt și unele detașări ilegale organele de control școlare vor semnala ministerului, singurul în drept să ia măsurile ce se cuvin.

— Contenciosul ministerului instrucțiunii a stabilit că personalul care funcționează la școlile statului fără a i se face rețineri din salariu pentru pensie (suplitorii de titlaturi, funcționarii comitetelor școlare,

etc.), nu este obligat să cotezeze la Casa centrală a asigurărilor sociale.

— D. dr. Angelescu a intervenit la ministerul de finanțe, să se achite corpului didactic, toate restanțele provenite din salarii până la zi.

Ministerul de finanțe a găsit justificată cererea și a dispus achitarea imediată a acestor restanțe, urmând ca pentru salariile neachitate până în 1932, să se elibereze bonuri de impozite, iar pentru rest se vor achita în numerar.

În acest sens s'a dispus urgentarea lucrărilor la Cassa de amortizare, astfel ca cei în drept să între în cel mai scurt timp în drepturile lor.

— Intrucât s'a afirmat în presă că ministerul instrucțiunii ar fi făcut numeroase numiri de organe de control în învățământul primar, d. ministru C. Angelescu a arătat că la numirea inspectorilor, revizorilor și subrevizorilor, s'a ținut seama de următoarea normă:

A fost numit câte un inspector pentru două-trei județe, câte un subrevizor pentru câte 200 de posturi de învățători.

Toți cei numiți au fost aleși chiar din circumscripțiile unde urmează să-și exercite funcțiunea.

— Ministerul instrucțiunii a intervenit pe lângă cel al domeniilor cerând ca, în timp cât mai scurt posibil, să dea gratuit lemne tuturor școalelor primare din țară.

— **Cantină școlară.** Pe lângă școala primară de stat din orașul nostru a luat ființă de curând o cantină școlară. Înfăptuirea este fructul străduințelor depuse de d-nele învățătoare: Gheorghina Zaharia și Elena Iepure.

Se cuvine însă să stăruim mai mult în jurul acestei realizări, tocmai pentru că importanța ei din punct de vedere umanitar e mult prea mare și îndreptățește pe cele două inimoase învățătoare la cât mai multe elogii din partea tuturor acelor care își pot da seama de fapta lor măreață și demnă de imitat.

Scopul cantinei este ca prin intermediul ei să se poată îndulci puțin viața elevilor lipsiți cu desăvârșire de mijloace materiale și cari locuiesc la mare depărtare de școală.

În fiecare zi la ora 12, după terminarea cursurilor de masă, tuturor acestora li se vor servi o masă modestă însă îndesfătoare pentru trupurile lor plâpânde. Masa li se va da și în cazul când ei nu mai trebuiesc să stea la școală după masă. Mâncarea va fi pregătită cu rândul de fete ce urmează cursul complementar dela școala primară și vor fi supravegheate și îndrumate de cele două învățătoare amintite: Gheorghina Zaharia și Elena Iepure. Cantina va dura tot anul și ea contează mult pe donațiile oamenilor de bine precum și pe înțelegerea autorităților cari trebuiesc să-și dea tot sprijinul lor pentruca

ideia ce stă la baza acestei înfăptuiri să fie pe deplin realizată.

Fapta e prea grăitoare pentruca cele două inițiatore să simtă nevoia dea mai fi laudate de noi. Cu toate acestea nu ne putem reține cel puțin de s ne arăta marea satisfacție ce ni s'a dat prin acest lucru de o covârșitoare inmorlanță românească și umanitară.

De azi înainte, sufletele acelor copii plâpânzi minaji de mizerie și sărăcie, cari vor avea parte de o părintească îngrijire, vor privi viața sub alt aspect și prin alt unghi decât acela al sumbrei sărăcii în care le era dat să trăiască. Vor înțelege că în această lume mare și stăpânită de atâtea poște și răutăți se mai găsesc și elemente de elită, dedicate cu dărnicie în slujba protejării celor mici și fără nici un rezăm pe acest pământ murdărit de atâtea fapte oneroase.

De aceia nu ne putem reține de a ne da toată binecuvântarea noastră pentru ceea ce au fost în stare să facă cele două brave învățătoare.

— **Notarea elevilor de curs secundar.** Ministerul instrucțiunii a dat o decizie prin care stabilește următoarele norme pentru notarea la studii a elevilor din școlile secundare:

Aprecierea activității și asiduității elevilor se va face cu calificative. Pentru a înlesni, însă, nuanțarea acestor cali-

ficative potrivit valorii răspunsurilor și lucrărilor date de elevi, alături de nota calificativă se va pune și o notă exprimată prin cifre dela 1 la 10 după următoarele norme: excepțional va fi 10, f. bine va fi 9, bine va fi 8 sau 7, suficient 6 sau 5 iar insuficient 1—4.

Notele calificative trecute în cataloage până în prezent vor fi completate cu note exprimate în cifre.

— **Învățătorii vor fi plăsați.** *Declarațiile d-lui ministru Angelescu, D.* ministru al instrucțiunii, dr. C. Angelescu, a făcut erii, presei, unele declarații în privința plăsării în învățământ a tuturor învățătorilor cari n'au încă posturi.

Starea de șomaj e aproape 3000 de învățători a fost cauzată — pe cât se pare — de desființările repetate de școli ce s'au făcut sub regimul trecut.

D. ministru a declarat, că va reînființa cele 1500 de posturi desființate de regimul trecut și pe lângă acestea va mai înființa 2000 de posturi noi, astfel, că majoritatea învățătorilor cari până aci nu și-au găsit întrebuințare, vor avea unde să lucreze.

Măsura pe care dl dr Angelescu o ia în această privință este salutară, atât pentru învățământ, cât și pentru învățători cari nu mai puteau face față necesităților vieții.

— **Vacanța școalelor.** Intrucât alegerea pentru Cameră se face în ziua de 20 De-

cembrie și ținând seamă de faptul că majoritatea localurilor de școli urmează a fi amenajate ca secții de votare, ministerul instrucțiunii a hotărât ca vacanța de Crăciun să înceapă în ziua de 16 și până la 8 Ianuarie 1934.

— **Reglementarea învățământului muncitoresc.** O delegație a învățătorilor din învățământul muncitoresc s'e prezentat erii dlui Maxim subsecretar de stat la muncă, cerând să se ia măsuri pentru regulamentul acestui învățământ.

Delegația a mai cerut să se plătească profesorilor lefurile rămase în restanță.

D. subsecretar de stat a promis delegației că le va satisface doleanțele atât în ceea ce privește reglementarea învățământului muncitoresc cum și plata la zi a lefurilor corpului didactic din acest învățământ.

Voi veni în curând, a spus d-sa, să vizitez școalele de învățământ muncitoresc, unde știu călă muncă se depune.

— **Toate concediile acordate membrilor corpului didactic încetează pe ziua de 1 Ian. 1934.** Cei în drept vor înainta cereri reglementare pentru concedii.

— Domnișoara *Elisabeta Podariu* și Domnul *Gheorghe Perneșiu*, ambii învățători în comuna Camăr, căsătoriți.

— Domnișoara *Maria Pop* inv. Bicăz și Domnul *Nicolae Caba*, inv. Moigrad Logodiți. „*Felicitările noastre*”.

LĂMURIRI.

Din experiența de până acum constatându-se că mulți din membrii băncii și colegii învățători membrii, nu sunt în clar cu mecanismul de funcționare al acestui institut dăm următoarele lămuriri :

1. Pot deveni membrii oricând învățătorii titulari în activitate subscriind un capital echivalent cu salariul de pe una lună — vărsat în 10 rate egale consecutive. — Capitalul societății este socotit în părți sociale a 1000 lei.

2. Nouii membrii se pot bucura de toate avantajii acordate prin statute, după subscrierea declarației de intrare în societate și achitarea primei rate $\frac{1}{10}$ din capitalul subscris.

3. Avantagiile ce le acordă societatea membrilor ei sunt : a) împrumuturi pe termen scurt și b) împrumuturi pe termen lung.

a) Împrumuturile pe termen scurt se acordă membrilor până la o sumă ce este egală cu de 3 ori salariul net din statul de plată amortizabil în 10 rate. b) Împrumuturile pe termen lung se acordă pe timp de 30 luni până la o sumă ce nu poate întrece *întreitul sumei dela împrumutul pe termen scurt.*

4. În conformitate cu dispozițiunile art. 2 din Statute, — în cadrul băncii a luat ființă și Societatea de ajutor Reciproc — al cărei Regulament a fost publicat în No. 8—1933 al Revistei «Școala Noastră». Membrii de drept ai acestei societăți sunt membrii băncii plus soțiile respectiv soții nemembrilor.

Regulamentul este aprobat de Consiliul de administrație în baza mandatului primit dela Adunarea generală și astfel este obligatoriu pentru toți membrii.

5. Un membru înscris la Bancă este obligat a vărsa întreg capitalul subscris în termen de 10 luni, neputându-se retrage aumai după 2 ani.

6. Banca primește dela membrii ei și soții respectiv soțiile lor — depuneri spre fructificare pentru care plătește 4% anual — putându-se restitui, la cerere în timpul minimum de 30 zile.

Având în vedere că banca prin felul ei de organizare face operațiuni sigure, îndemnăm pe toți deținătorii de capitaluri cât de mici a le aduce aci spre păstrare și fructificare.

Banca Populară „Invățătorul Sălăjan“ Zălau

Balanță de verificare
încheiată pe ziua de 15 Decembrie 1933.

No. curent	Denumirea conturilor	SUME		SOLDURI	
		Debit.	Credit.	Debit.	Credit.
		Lei	Lei	Lei	Lei
1	Cassa — — —	1155639	969451	186188	
2	Asociați Capital social	991000	632400	358600	
3	Capital social — —		991000		991000
4	Taxă de înscriere —		12350		12350
5	Dobânzi și beneficii.		55994		55994
6	Cheltueli de adm.-ție		18665		18665
7	Imprumuturi — —	951360	251130	700230	
8	Salarii — — —	10000		10000	
9	Depuneri spre fructif.		185100		185100
10	Mobilier — — —	180		180	
1	Imprimare — — —	2314		2314	
2	Cheltueli generale —	4097		4097	
3	Contribuție Uniune	1500		1500	
Total Lei		3116090	3116090	1263109	1263109

Prezenta balanță de verificare se certifică de noi.

Director, **D. Mărgineanu.**

Contabil, **V. I. Bălăneanu.**

Situație de Cassă

pe ziua de 15 Decembrie 1933.

Incassări cu Rp. No. 1—1533 incl.

Plăți cu bon. No. 1—172 incl.

No. cri.	In conturile	Sume Lei	No. cri.	Din conturile	Sume Lei
1	Asociați capital —	632400	1	Imprumuturi —	951360
2	Taxă de înscrieri	12350	2	Mobilier — —	180
3	Imprumuturi —	251130	3	Salarii — — —	10000
4	Dep. spre fructific.	185100	4	Cheltueli generale	4097
5	Dob. și Beneficii	55994	5	Imprimare — —	2314
6	Chelt. de admin.	18665	5	Contribuție Uniune	1500
			Totalul plăților Lei		969451
			Sold la 15 Dec. 933		186188
Totalul incass. Lei		1155639	Total Lei		1155639

Se certifică exactitatea și realitatea prezentei situații de casă.

Director, **D. Mărgineanu.**

Cassier, **Petre Popescu.**

PAGINA FOLKLORULUI.**COLINZI DIN COMUNA HUREZUL MARE.**

Promisiunea dumnezeiască împlinită, — minunea săvârșită, — prin nașterea lui Cristos a luat proporții uriașe de bucurie în toată lumea creștină. Poporul nostru, bun croștin cum este își manifestează într'un chip care merită să fie relevat, această mare bucurie a nașterii Mântuitorului, în noaptea Crăciunului prin strămoșeștile colinzi și urări cari cuprind în sinea lor un puternic sentiment de adorație și prin felul lor dovedesc un simț estetic perfect și aptitudini poetice recunoscute. Când toată lumea se bucură, cade-se ca și noi să ne bucurăm, gustând aroma aceasta a colinzilor. Drept aceea redau mai jos câteva colinzi mai caracteristice din comuna mea.

1 La cé masă minunată
 Ședo Maica supărată,
 De cruce-i arăzâmată
 Vin trei ingeri și o'ntreabă
 Ce ești Maică supărată?
 Da' io'n lume cum n'ei fi
 Căci Cristos viind în lume,
 Mai mândru puindu-i nume.
 Da jidovii o străgat
 Răstănește-ni-l Pilat
 Că dă nu li-i răstăni
 Nouă 'mpărat nu ni-i fi.
 Și străgară a doaua oară
 Răstănește-ni-l Pilat
 Că dă nu li-i răstăni
 Noauă 'mpărat nu ni-i fi.
 Și străgară a tria oară
 Răstănește-ni-l Pilat
 Că dă nu li-i răstăni
 Noauă 'mpărat nu ni-i fi.
 Pilat rău s'o supărat
 Măneci d'albe o sufultat
 Pă Domnul Sfânt l-o legat
 Cu trei secluri dă mătasă

Tot ca și mâna dă groasă.
 Cu brâu dă rug l'o încins
 Cunună dă spini i-o pus,
 Cuie în pălmi i-o bătut;
 Cuie'n pălmi și cuie'n tălpi.
 Cu sulița l'o străpuns
 Sângele pă cruce o curs,
 Luna'n sânge s'o'mbrăcat
 Și soarele o'ntunecat,
 Petrele s'o despicas
 Apa'n vale o tulburat
 Și stelile o lăcrămat,
 Dumnezeu o cuvântat:
 Plângeți stele mânânte
 Când vedeți năcazuri grele.

2 Ieșiți oameni pân'afară
 Și vedeți pă Fiul sfânt
 Cum umblă p'acest pământ
 Printre holde dă grău sfânt,
 Nime'n lume nu-l văzură,
 Numa'un câne dă jidov
 Marsă' casă, scrisă'u masă,
 Jidovii să sfătuiră:

- Cu săcuri și cu topoară
Pre Cristos ca să-l omoară ;
Da Hristosu-i ca ș'on sfânt
Sloboade o ploaie ș'on vânt
Negură până'n pământ
Jidovii să rătăcescă
Pă Hristos să nu'tălncască.
- 3 Acuma ortacilor
Voi diecii lunilor :
Lăudați și cântați,
Și vă 'mbucurați,
Cu păstorii di'mpreună
Și vă faceți voe bună,
Că ni s'o născut Cristos
Noauă lumii dă folos.
Nu s'o născut în palată
Nici în curte dăsfată,
S'o născut într'o poiată ;
In poiata Iudeii
Unde-și cântau ingerii ;
Ingerii frumos cântau
Herovimii lăudau,
Și gazda colac ne-a da,
Colacul ni l'or aduce,
Fără cărnaț nu ne-om duce.
Cu pițule ne-or cinsti
Cu taleri ne-or dăruî.
Asta-i casă prea cinstita
Fie din cer miluită.
- 4 Bucurie mare avem
Tot neamul pământului
Dă nașterea Domnului
Că astăzi ni s'a născut
Domnul cel făr'de'nceput.
Și s'o născut Mesia
D'în fecioara Maria
S'o născut pă fân uscat
Dă ingeri încunjurat.
- Ingerii cântă și mărese
Fiul Tatălui Cerceș.
- 5 Crăciunu' șede la masă
Și pă noi ne cheamă 'n casă,
Noi în lontru n'om vini
Că avem mult dă umblat,
Păla râtul lui Ristos
Că fânu'ni-i tăt pă jos ;
Fânu' trabă adunat
La boi trabă dă mâncat.
- 6 Colo sus pă lângă lună
Este un scaun dă hodină
Da'pă scaun cine șede,
Șede șede Maica Sfântă
C'on Ființ micuț în brață
Fiul plânge stare n'are,
Maica Sfântă-i cuvântare :
Taci Fiule, taci dragule,
Țăie maica ce ța da :
Doauă mere, doauă pere
Și te joci în raiu cu iele
Și cheile raiului,
Și le'ncai și le dăscui,
Tăt acolo și rămâi.
- 7 Trei cornuri dă mese
Trei flori mai alese,
Floarea grăului
D'în graiu își grăi
Că io mis mai mare
Că din mine fac
Prescuri și prinoasă
La zile aleasă, (frumoasă).
Floare mirului
Din graiu își grăie
Că io mis mai maro,
Că fără dă mine
Nu-i botez pă lume.

Floare vinului
Din graiu își grăie:
Că io mi-s mai mare
Că fără dă mine
Nu-s slujbe pă lume.

8 Pomu'nrămurat
Cu poame'ncăreat,
Vânt mare o suflat
Poamele o picat.
Soarele lucește
Poameie s'or coace.
Drumarii veniră
Poame și culeseră,
Luna'n drum le-o stat
Mândru i-o'ntrebat:
Cine vi le-o dat:
Dăla mândru' soare
Cu mare rugare
Dăla sfânta lună
Cu mare 'ndămână.

9 Fă-te gazdă vesel, bun
Că vin junii lui Crăciun,
Tăt cântând și corindând
Pă Dumnezeu lăudând.
Dumnezeu-i cunoset,
Lungu-'n lat p'acest pământ
Că-i cu veșmânt mohorit,
Mai în sus păla mâneci
Scrisă-s sfinte duminoci,
Mai în jos păla chiotori
Scrisă-s sfinte sărbători.
Spate luna cu lumina
Piept soarele cu razăle.

Și to 'ntoarce cruce 'n masă
Să fi gazdă veseloasă
Cu câte le ai în casă.
C'on firuț dă bosoioic
Doamne dă-i gazdii noroc,
C'on firuț dă nintă creață
Doamne dă-i gazdii viață.

10 Vin Craii la Cristos
Cu darurile,
Iară Irod i-a chemat
Unde mergeți i-a'ntrebat
Craii i-au răspuns lui
Mergem Născutului.
Mergeți; veniți de'mi spuneți,
Și mă duc și mă 'nchin lui.
Ingerul s'a arătat
Și pă Crai i-a îndreptat,
Spindu-le lor
Și nu margă la Irod.
Minten Craii s'au întors
Și la Irod nu au fost.
Și s'au întos îndărăpt
Nu au umblat îndeșert.
Și la țara lor mergând
Pe Mesia preamărind.
Așteptând în cer or fi
Cu Cristos vor lăcui.

U R Ă R I ;

11 Câți cărbuni în vatră
Atâția hoi în poiată.
Câte paie pă casă
Atâța taleri pă masă.

Traian Cionfi,
inv. director.

Buletinul Revizoratului Școlar al Jud. Sălaj

(Circularele se vor înregistra imediat, comunica tuturor membrilor corpului didactic și executa întocmai.)

No. 11.148—1933.

Circulară

Către toate școlile primare de toate categoriile

Domnule Director,

Vă comunicăm în copie ordinul Nr. 189626—1933 al Onor. Minister, cu invitarea să-l aduceți imediat la cunoștința membrilor corpului didactic dela școala Dvs. și să supraveghiați și controlați cu strictețe executarea întocmai, raportându-ne imediat orice abatere, cunoscând că rămâneți personal răspunzător de executare:

„Ministerul este informat că, unii învățători își părăsesc școlile și umblă prin orașe și lărguri pentru interese personale, străine de interesele școlii; alții cutreeră satele dându-se la acțiune de propagandă care nu cadrează cu chemarea ce au și cu prestigiul de care trebuie să se bucure în fața populației satului. — Vă punem în vedere să aduceți la cunoștința tuturor învățătorilor că, le este cu *desăvârșire interzis* a lipsi dela cursuri și orice constatare de abatere sau lipsă dela datorie, va fi aspru sancționată. — Reluând conducerea Ministerului Instrucțiunii, sunt hotărât să depun toată munca și toată energia la ridicarea prestigiului școlii poporului și slujitorilor ei; cer însă acelaș lucru dela toți învățătorii și colaboratorii mei, pentru binele și propășirea școlii. — Ministru ss. Dr. C. Angelescu, Consilier Director General ss Petre Ghițescu.“

Repetăm dispozițiile noastre anterioare pentru înaintarea rapoartelor lunare de absențele învățătorilor.

Revizor școlar:
D. Mărgineanu.

No. 10.531—1933. **Material intuitiv pentru geografie.** Spre a se putea contribui într-o măsură apreciabilă la predarea cu succes a obiectului »Geografia« pe lângă singură — harta care nu ne dă decât forma, așezarea relativă și o idee vagă de relief — se recomandă tablouri, planșe și icoane concrete, asupra cărora copiii dornici de lumi vii, să proiecteze jocul imaginației lor. În legătură cu aceasta, aducem la cunoștință tuturor direcțiunilor școlare că, Dl Ioan Avram dir. șc. prim. de stat No. 3 Zălau — sculptor desăvârșit — pentru ușurarea predării învățământului, a executat două planșe, modelate în gips, prinse în cadru de lemn, vopsite cu ulei, culoarea respectivă, următoarele forme în miniatură: *Planșa I.* 1, Câmpie. 2, Drum. 3, Movilă. 4, Deal. 5, Munți. 6, Poală. 7, Creastă. 8, Vârf (pisc). 9, Podiș. 10, Platou. 11, Văi. 12, Tunel. 13, Canton. 14, Tren. 15, Râu. 16, Lac. 17, Pod. Total 17 forme, cu 325 Lei. — *Planșa II.* 1, Marea. 2, Dune formate de nisipul svârlit de mare. 3, Golf. 4, Cascadă. 5, Lacuri de ghețari (glaciale). 6, Munți înalți acoperiți cu zăpadă eternă. 7, Lanți de munți. 8, Pas (trecătoare). 9, Munte. 10, Vulcan. 11, Podiș (platou). 12, Munte cu pisc. 13, Pod de munte. 14, Deal. 15, Tunel. 16, Calea ferată. 17, Canton. 18, Coastă înaltă și stâncoasă. 19, Dig. 20, Peninsula. 21, Delta. 22, Pod. 23, Drum. 24, Gură (vărsare). 25, Câmpie. 26, Movilă. 27, Lac. 28, Izvor. 29, Râu. 30, Fluviu. 31, Insulă. 32, Strâmtoare. 33, Canal. Total 33 forme, cu 850 Lei. — Având în vedere scopul urmărit, valoarea artistică a acestor obiecte, precum și prețul minim ce le-a fixat, le recomandăm cu toată căldura tuturor școlilor primare și secundare. Dorjtorii de a le procura, se vor adresa direct dlui Ioan Avram dir. școlii prim. de stat No. 3. Str. Vasile Alexandri, Zălau.

No. 10.392—1933. **Material intuitiv pentru aritmetică.** Fiind cât mai multă nevoie de material didactic în școlile primare, Ministerul cu ord. No. 178.985—1933, recomandă fără nici o obligație, colecțiunea de tablouri manuale (în mărime de 60x50 cm.), editată după »Aritmetica în imagini« a dlui M. Biciulescu, aprobată de Minister încă din 1921, cari utilizate în școlile noastre primare și grădinile de copii, vor da propunătorilor prilejul, prin scenele interesante și sugestive ce conțin, să facă un frumos învățământ colectiv la tablă, atât la predarea primelor cunoștințe aritmetice, cât și la deprinderea limbei și formarea vocabularului începătorilor. Această colecțiune alcătuită din 34 tablouri, în culori, cu text românesc, se vinde cu preț redus Lei 800, de către autor, dl Marin Biciulescu, Str. N. Bălcescu No. 2, București III.

No. 10.920—1933. **Plata învățătorilor noui numiți.** Din partea unor învățători numiți în învățământ pe data de

1 Octombrie a. c. cărora li s'au făcut rețineri din salariu pentru zilele neservite în această lună, se primesc cereri pentru a li se restitui aceste rețineri. Spre a putea pune la punct această chestiune, aducem la cunoștința celor interesați că, reținerile respective s'au făcut în urma ordinului Onor. Serv. Local de Învățământ Cluj No. 36.246 1933, prin care a dispus că, plata acestor învățători se va face numai pentru zilele exclusiv servite, — în baza dovezilor eliberate de comitetele școlare, — indiferent de motivele cari i-au împiedecat de a se prezenta la posturi la data de 1 Octombrie a. c., cunoscând că, sumele reținute s'au făcut venit la stat.

No. 9655—1933. **Organizarea corurilor.** Avându-se în vedere ordinele noastre anterioare, precum și instrucțiunile ce am dat cu ocaziunea ședințelor administrative, referitoare la înființări de coruri, invităm direcțiunile școalelor primare de stat de a ne raporta în termen de 5 zile, dacă la școala respectivă s'a organizat astfel de cor, de cine este condus, ce fel de cor (mixt, bărbătesc, etc.), din câte persoane este compus, câte voci, etc. — cunoscând că, această activitate va fi controlată și calificată cu ocaziunea inspecțiilor școlare.

No. 10.917—1933. **Intârzierea cu un an, de a fi numit în învățământ, pentru fals în acte publice.** Avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul prin ordinul No. 179.958—1933, aprobă, în urma referatului dlui Inspector General I. Gh. Nicolaescu, ca normalistul Iordan Chiriță din comuna Mihăilești de Jos, jud. Olt, care s'a făcut vinovat de fals în acte publice, arătând că este absolvent cu diplomă de capacitate seria 1929, în loc de 1930, să nu i se mai acorde favoarea de a fi numit ca învățător în învățământul primar, cel puțin anul acesta.

No. 11637—1933. **Inspectarea învățământului particular și confesional.** În bara ordinului Onor. Minister No. 191619—1933, avem onoare a Vă face cunoscut că, Ministerul cu Decizia No. 191619—1933 a delegat pe Dl Inspector școlar St. Caracudovici, ca inspector general al învățământului primar particular și confesional din întreagă țară.

Onor. Minister al Instrucțiunii Publice a suspendat activitatea cercurilor culturale până la alte dispoziții.

Revizor școlar,

Dumitru Mărgineanu.

Asociația inv. din jud. Sălaj.

No. 68—1933.

Circulară

către membrii corpului didactic primar din Sălaj

I.

În conformitate cu hotărârea comitetului central al Asociației noastre, luată în ședința din 5 Noembrie a. c., aducem la cunoștință Colegilor „Apelul” Asociației Inv. din jud. Turda pentru luare la cunoștință.

Încontestabil că, scopul urmărit de învățătorimea română este vrednic de toată lauda și nu credem să se găsească un singur învățător care să nu aprobe hotărârea dela Turda pentru ridicarea unui monument vrednic, Marelui Erou, Mihai Viteazul și în consecință să nu contribuie cu obolul său material pentru realizarea acelei hotărâri.

Apelul de mai jos a fost trimis d-ilor șefi ai circumscripțiilor de salarizare pentru a încasa contribuția ce ni-se cere, iar încassarea a câte un leu dela fiecare elev rămâne în sarcina colegilor, cari, sumele aceste le vor trimite casierului nostru general (dl. Aug. Maxim—Tihău p. Surduc), menționând pe mandatul postal școala la care s'a colectat suma și destinația.

Pentru încassarea sumelor se fixează un termen de 2 luni.

Chitarea sumelor încassate se va face în revista „Școala Noastră” cu publicarea numelui acelora, cari au contribuit.

Dela Asociația Învățătorilor din județul Turda

Domnule Președinte,

Cu ocazia Congresului Învățătorilor din întreaga țară, ținut la Cluj, în zilele de 9, 10 Septembrie o mare parte din congresiști au făcut o excursie în orașul Turda cu scopul de a vizita mormântul Marelui Erou al neamului, *Mihai Viteazul*.

Congresiștii adunați din toate unghiurile țării, în fața mormântului în semn de omagiu și recunoștință față de marele Erou, au hotărât ca din prilejul primului congres învățătoresc ținut în Ardeal, să se așeze pe mormânt din partea congresului, în numele învățătorimii române, o placă comemorativă.

În scopul acesta s'a și adunat dela cei prezenți suma necesară pentru placă, încredințându-se Secția Turda de a aduce la îndeplinire aceasta hotărâre.

Secția județeană Turda a și luat măsurile necesare pentru

așezarea plăcii, care se va efectua în ziua de 8 Noemvrie a. c. cu ocazia sărbătorii Sfinților Arhangeli Mihail și Gavril.

Învățătorii congresiști, în marea lor însuflețire națională și patriotică au hotărît nu numai punerea plăcii comemorative, ci și ridicarea unui monument din partea învățătorilor, Marelui Erou, pe locul unde este înmormântat.

Spre acest scop s'au și înscris următoarele Secții județene și cu următoarele sume: Secția Turda 2000 lei, Prahova 1000 lei, Fălciu 1000 lei, Cahul 1000 lei, punându-se astfel baza fondului pentru ridicarea aceluia măreț monument.

Pentru mărirea fondului necesar la ridicarea aceluia monument congresiștii au preconizat, ca *fiecare învățător să doneze o sumă de 100 lei, adunând în acelaș timp, dela fiecare elev din clasa lui câte un leu*, iar secțiile județene urmând exemplul celor de mai sus să se înscrie cu o anumită sumă după posibilitatea fiecăruia.

Ducerea la îndeplinire a acestor lucrări, a fost încredințată de cei prezenți secției Turda, care prin acest apel Vă roagă pe Dvs. D-le Președinte, ca în conlucrare cu comitetul ce conduceți să binevoiiți a lua în considerare frumoașă și măreța hotărîre luată de congresiști în numele învățătorimii române din țară.

Vă rugăm deci pe D-Voastră, să aduceți acest lucru la cunoștința învățătorilor din județ, căutând modalitatea cea mai practică pentru încasarea sumelor atât dela învățători cât și dela elevi

Increzători în concursul Dvs. primiți D-le Președinte asigurarea stimei noastre.

Turda, la 15 Octomvrie 1933.

Aurel Olteanu,
secretar.

Leonte Canja,
președinte.

Din ședința Comitetului Central al Asociației Inv. din jud. Sălaj, ținută în Zălan, la 5 Noemvrie 1933.

II.

No. 79—1933.

Comunicăm colegilor, învățători titulari, din jud. nostru „Apelul” Asociației Regionale a Inv. din Ardeal, pentru a lua la cunoștință și a contribui pentru fondul de ajutorare a învățătorilor fără posturi cu sume benevole, cari vor fi încasate și trimise casierului general de către dnii șefi ai Circ. de salarizare.

Dela Asociația Reg. a Inv. din Ardeal

No. 72—1933.

Domnule Președinte,

Având în vedere numărul mare de inv. fără posturi, care bat la toate ușile după sfărâmătură de pâine, degeaba, găsindu-le zăvorâte, aproape peste tot locul, cu onoare Vă aducem la cunoștință următoarele:

În ultima audiență de 2 ore ce am avut la Dl. Prim Ministru Vaida-Voevod, în aceasta chestiune, ni-s'a promis că se va cere dela Ministerul de finanțe deschiderea unui credit de 50 milioane lei din care să se poată plasa baremi încă 1000 inv. pe ziua de 1 Noembrie a. c. urmând ca Memoriu să-l prezinte Onor. Minister, dl. Președinte general D. V. Ţoni și dl. C. Damian președintele inv. fără posturi.

Cu greu credem a se găsi acea sumă, astfel că acești nenorociți ai sorții sunt în pericol de a rămâne și pe mai departe pe drumuri.

Pentru a putea ajuta și ei în acțiunea ce o duce Asoc. noastră întru eluptarea drepturilor lor, au nevoie de parale, și cum ei nu-și pot creia fonduri proprii, moralicește suntem datori, noi, cei activi, să le acordăm și sprijinul material, întru salvarea școalei și delăturarea analfabetismului.

În consecință Vă invităm, ca să apelați la toți colegii titulari din jud. Dv. cu rugămintea ca să contribue lunar cu o sumă cât de mică, din care apoi Dv. să creiați un fond aparte, cu destinația de a se ajuta acțiunile logale și juste ale inv. șomeri.

Despre sumele ce veți binevoi a le acorda în acel scop, conducătorii și delegații Vă vor prezenta acte justificative, pe cari le veți supune aprobării ad. gen.

Nici un ban nu li-se va încredința lor spre manipulare, ci întreaga acțiune o vor desvolta sub direcția și supravegherea Dv.

În caz că, va trece peste Comitetul secției, sau că vor atăca activitatea și onoarea conducătorilor Asociației noastre, veți refuza orice ajutor material.

Asociația regională a inv. din Ardeal, până acum a plătit la mâna președintelui Asociației reg. a inv. fără posturi, dl. Ioan Mureșan—Turda suma de 1800 lei pentru „Chemarea“ la Con-

gresul lor ținut la Cluj și ca cheltueli de călătorie la Congresul ce-l vor ținea la Iași în ziua de 12 l. c.

Cluj, la 5 Noemvrie 1933.

Președinte,
ss. **M. Ogreanu.**

Secretar,
ss. **V. Chele.**

III.

No. 78—1933.

**Către
Dnii directori de școli primare**

Pentru a organiza și în județul nostru Asociația Invățătorilor fără posturi -- ca și în alte județe -- rugăm insistent pe dnii directori școlari să binevoiască a ne comunica numele invățătorilor (invățătoarelor și conducătoarelor) fără posturi, aflători în comuna în care domiciliază.

Șimleul-Silvaniei, la 12 Nov. 1933.

Secretar,
Valeriu Oșian.

Președinte,
Simion Oros.

Redactor responsabil: **D. Mărgineanu.**

Tipografia „LUCEAFĂRUL” (propr.: G. Avram) Zălau, Telefon No. 10